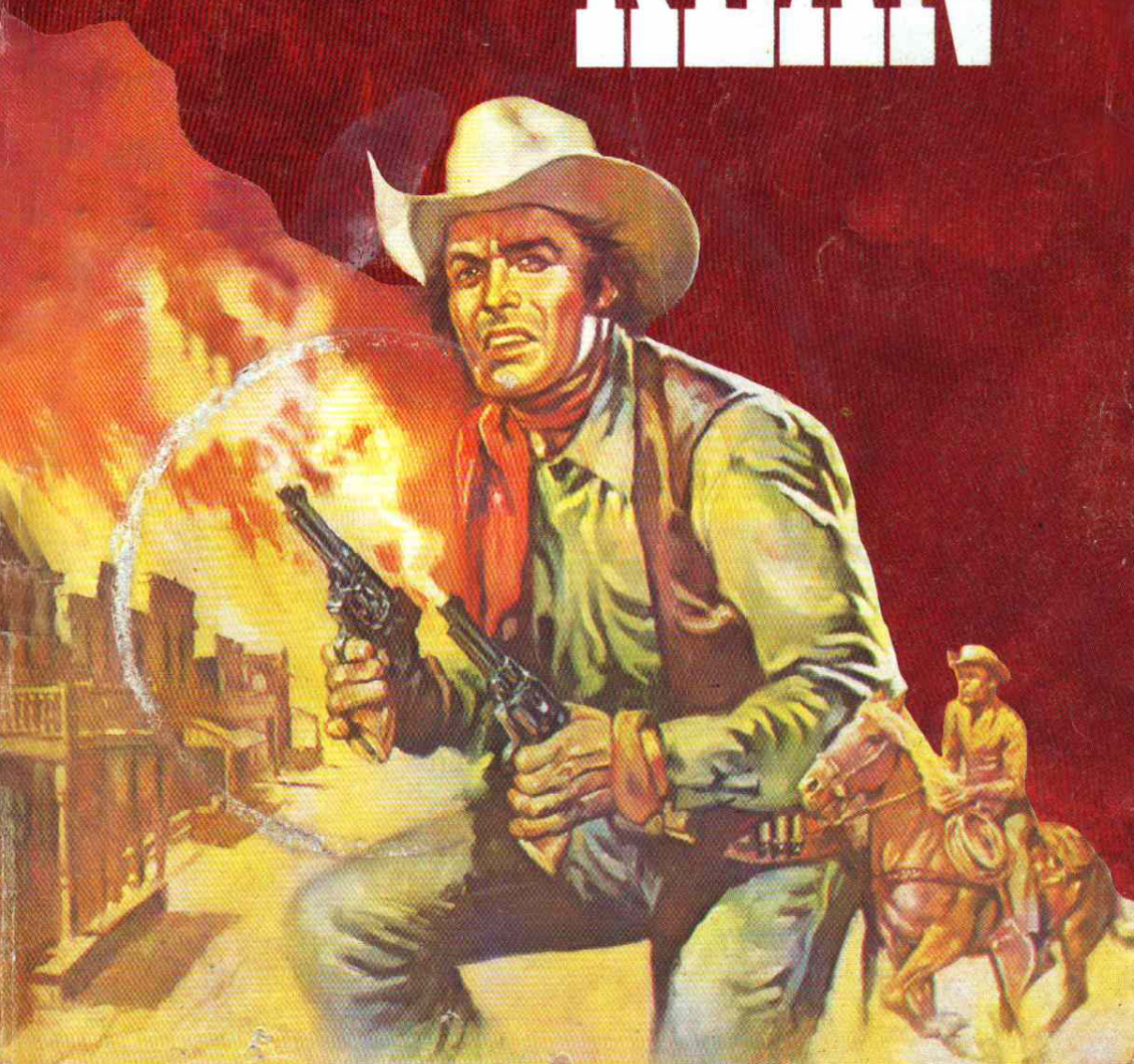




DIVLJI KLAN





G. F. Unger:

DIVLJI KLAN





G. F. UNGER: DIVLJI KLAN

Naslov originala: DER WILDE CLAN

Copyright: Bastei Verlag, Gustav H. Lübke,
Bergisch Gladbach

Recenzija: Mladen Stary, književnik

Prijevod: Nada Iveljić

Grafički urednik: Ivica Bartolić

Urednik: Marcel Čukli



•Laso• – Izdavač OOUR Informativno-revijalna izdanja – n. sub. o. Radne organizacije •Vjesnik• n. sol. o. OOUR-a, Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4 – Glavni i odgovorni urednik Borivoj Jurković – Tisak OOUR Novinsko-revijalna štamparija i OOUR TMG •Vjesnik•, Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4 – Zagreb 1980

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) VJESNIKOVA PRESS AGENCIJA Zagreb.

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 520 ili 468 d s popustom od 10%, a za 6 mjeseci 260 d ili 234 d s popustom. Samo unaprijed plaćena pretplata osigurava popust od 10%. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa 30101-833-586 OOUR •Vjesnik SSRNH• s oznakom za •Laso•.

Cijena za inozemstvo: DM 1.80, ASCH 1000, SFRS 200, HFL 2.00

Cijena inozemne pretplate za 6 mjeseci: DM 36.00, SKR 63.00, ASCH 250.00, FF 74.00, SFRS 36.00, HFL 37.00, US\$ 15.00

UPLATA NA DEVIZNI RAČUN 30101-620-37-7210-256 – Privredna banka Zagreb za •Vjesnik•.

EKONOMSKA PROPAGANDA: •Vjesnik• Agencija za marketing Zagreb. Trg bratstva i jedinstva 6, 1/1 kolor zadnja stranica 7.000 d ili 480 US\$.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 26. XI 1973.

I

Ringo Kid se uspinje ljestvama koje je dovukao iz suše. Prozor na katu je otvoren, pa on zajaše preko prozorske daske i reče tiho:

– Slatka Ann, ja sam. Čuješ li me, andele?

Zastavlja dah očekujući odgovor. Dobro čuje duboko, ravnomjerno disanje usnule djevojke.

– Probudi se, medena! – prošapće. – Dragi, dobri Ringo je ovdje. Probudi se, moje zlato, pa da nam bude lijepo...

Začuje smijeh i shvati da se ona samo pretvarala da spava.

Onda »zlato« progovori:

– Gubi se, Ringo! Ja se ne petljam sa svakim klipanom koji dođe u naš dućan da me na taj način upozna. Tornjaj se, Ringo, prije nego što počnem vikati. Jedan McGillen vjerojatno bi bio posljednji s kojim bi pošla bilo koja djevojka iz grada. Tornjaj se, Ringo Kid!

U njenom glasu poruga je na kraju postala očigledna.

Ringo osjeti kako mu lice oblijeva rumenilo. Kao da ga je

netko ošamario preko oba obraza.

Onda progovori grleno:

– Ti si prijetvorna životinja, Ann. Popodne si me mило gledala. Mogao sam, dakle, pretpostaviti da mi pružaš priliku. Poticala si me i ohrabivala. A sad dodi! Ne postavljaš se tako! S jednim McGillenom ne može se tako postupati. Dodi, srce!

Ringo Kid ima devetnaest godina i poneka iskustva s djevojkama. Gotovo u svakom meksikanskom selu u krugu od petnaest milja već je upoznao djevojke vrele krvi. A ova ovdje još ga je popodne ohrabivala. Zato sada ne može dopustiti da ga kao kakvu budalu otjera, to više što se po salunima i po spremištima pričalo da Ann Sheldon, kći vlasnika dućana u Dragon Cityju, ne odbija slatku pustolovinu.

Ann zagrebe noktima preko Ringova lica, udari ga šakom u nos – i tek onda joj stigne pomoć. Rastvore se vrata njene spavaće sobe. Iz hodnika u sobu prodre svjetlo. Priskočio je neki velik i jak čovjek te

zgrabio Ringa Kida za potiljak i otraga za pojas pa ga izbacio kroz prozor, premda je Ringo Kid zacijelo bio teži od sedamdeset kilograma.

Ringo Kid je divlje zaurao od bijesa. Prevrnuo se u zraku i pokušao pasti na ruke i noge kao mačka. No tresnuo je na leđa i ostao bez daha. Istog trenutka znao je da nije slomio nijednu kost i bilo mu je drago zbog toga. Pa ipak, neko vrijeme nije se mogao pomaknuti.

Vidio je ljestve prislonjene uz zid, svjetlo s prozora – a onda zapazio vlasnika dućana, koji je nekad bio uspješan natjecatelj – boksač u gradovima od New Orleansa do Saint Louisa. Upravo je silazio ljestvama.

Čuo je Jeda Sheldona kako urla:

– Smlavit ću te! Isprebijat ću te! Slomit ću ti sve kosti! Zbrisat ću te s lica zemlje!

Ringo Kid je nepokretan i silan strah raste u njemu da bi mogao za cijeli život ostati oduzet.

Odjednom uspije maknuti ruke. Posegne za koltom. No izgubio je oružje, koje je bio u stanju potegnuti iznenadjućom brzinom. Kolt nije osigurao, zato mu je vjerojatno ispao još u Anninoj sobi. Sad je Ringo Kid bez svoga kolta. S oružjem u ruci on bi se mogao svakome suprotstaviti. Vidi kako Jed Sheldon skače s posljednje prečke na ljestvama i okreće se prema njemu. Zna da će ga taj bivši boksač pretući nasmrt i to smišljeno, bez milosti i nepomirljivo.

Ringu Kidu McGillenu sine da ima apaški nož u sari

čizme. Najednom sve postane jednostavno.

Mogao se pokrenuti, privući nogu i sa dva prsta posegnuti u čizmu. Kad se Jed Sheldon raskrečio nad njime da ga podigne na noge, Ringo Kid se uspije dočepati noža. Natjeran silnim strahom, on Sheldonu zarine oštricu između rebara. Nije mogao dopustiti da ga okrutno premlati i da mu slomi sve kosti. Nikad ga nitko nije dosad pretukao, pa ni njegova divlja braća. Osjetio je kako se Jed Sheldon koči i začuo jauk toga snažnog čovjeka. Sheldon ga je pustio i oteturao prema zidu kuće govoreći muklo:

– Ti... ti si me... nožem...

Dalje nije stigao. Pao je na koljena i prevrnuo se u stranu. Mrtav.

Kad ga je Jed Sheldon ispustio iz ruku, Ringo Kid je također pao na koljena. Ostao je čučati još nekoliko trenutaka. Onda je shvatio da mora pobjeći, što prije pobjeći odavde.

Ta prokleta životinja, pomisli. Poslužujući me u dućanu primamila me, dala mi nade, izazvala me. A sada...

Napokon se osovio na noge. Podigao je glavu i pogledao gore prema prozoru, još držeći krvavi nož u ruci.

Vidio je kako na njega pada neka golema stvar. Još je stigao shvatiti da bi to mogao biti težak glineni lonac za vodu. Ali više nije mogao maknuti glavu u stranu. Težak lonac pao mu je na glavu. Stropoštao se i izgubio svijest. Više nije čuo dozivanje u pomoć Ann Sheldon.

Probudio se iz nesvjestice

tek kad su ga uspravili i s dvorišne strane zgrade, gdje se nalazio dućan i stan, s nogama prema naprijed odnijeli na ulicu.

Shvatio je da ga žele linčovati. Neprestano je mislio:

— Pa to ne smiju! To oni ne rade! Osim toga, ja sam McGillen! Doći će moj rod i uništiti cijeli grad ako mi ovdje samo vlas skinu s glave. Moram im samo reći da sam McGillen! Nisu me prepoznali. Moram im reći...

No čim je otvorio usta i izrekao prvu riječ, osjetio je snažan udarac šakom, koji mu je razbio usta. Osjetio je okus vlastite krvi. I dalje je čuo divlje poklike ljudi, a između njih kreštavi glas Anne Sheldon.

— Silom je provalio u moju sobu! Borila sam se s njime sve dok nije došao moj otac. Onda ga je bacio kroz prozor... ali on je čekao pod ljestvama na tatu i ubo ga nožem u prsa. Znajte da je ubio moga oca koji mi je pritekao u pomoć... kad me je taj prokleti nitkov napao u mojoj sobi.

Kroz metož je neprestano čuo glas Anne Sheldon.

A onda je gomila zagundala i pvela ga nekamo s određenim ciljem.

Htio je opet otvoriti ranjena usta, htio je vikati, kad je osjetio da mu navlače omču preko glave. Još jednom ga je netko udario šakom preko usta.

Kad su uvidjeli da je mrtav i kad su ga okružili da ga bolje pogledaju, budeći se iz omame onoga silnog bijesa, u daljini se pojavio neki jahač, neki stari kauboj.

Pod svjetlom baklji i svje-

tiljki, u odsjaju zraka svjetla što su padale kroz prozore i vrata kuća, jahač je promatrao mrtvaca. Svi su gledali linčova-noga. Tiho je. Samo konj dašće.

Onda stari kauboj progovori:

— Znate li tko je to? To je Ringo Kid McGillen, najmladi u klanu. A sve drugo lako možete i sami zaključiti, zar ne?

Nakon tih riječi kauboj okrene svoga konja, podbode ga mamuzama i odjaše u noć.

Taj je kauboj radio za McGillenove. Morao je projahati pedeset milja da javi klanu što se dogodilo.

Stanovnici Dragon Cityja ostali su stajati kao okamenjeni. Nije to samo buđenje iz bijesa što ih je doveo do nasilja, ukočili su se od straha od osвете.

Glavna kuća McGillenovih sazidana je od gromada stijena. Čvrsta je poput tvrđave. To je snažan stup u Spaniolklancu, koji je ovdje širok skoro jednu milju.

Kao uvijek, McGillenovi su se s ostalim pripadnicima klana sastali za doručkom uz veliki stol. Za prostranim stolom od hrastovine bilo je mjesta za više od trideset gostiju. U divovskom kaminu te glavne prostorije mogao se peći vol na ražnju.

Posve slučajno tog se jutra sabrao gotovo cijeli klan. Posljednja se pojavila May McGillen. Ona je iz roda Lane i nekad je zacijelo bila vrlo lijepa. Danas je više nalik na staru naboranu skupljačicu trava, a govorilo se i da Laneovi imaju apaške krvi u žilama.

U hodu se oslanjala na štap. Prišla je stolu i zauzela svoje mjesto na čelu, dok su se ostali digli i strpljivo čekali da sjedne; pa i Roos, njena kći jedinica, koja je samo godinu dana starija od Ringa Kida, što znači da joj je dvadeset godina.

Čim je May McGillen sjela, jedno za drugim promotrla je sva lica.

— Tako, vratili ste se, Pat i Frank? Bili ste prijeko u Meksiku, zar ne? Ti si ranjen, Frank? Vidim zavoj ispod košulje. Jeste li se borili sa seljacima koji vas nisu htjeli pustiti preko granice sa srebrnim šipkama? Ili je to...?

Ona ušuti gorko odmahnuvši rukom.

Zatim svrne pogled na svoga brata Sloana Lanea.

— Slabo mi pomažeš — reče.

— Moglo bi nam ići mnogo bolje kada biste bili i u pola tako vrijedni kao naši jahači. Ti više ne možeš držati momke pod kontrolom, brate Sloane. Kad pozele, oni te prevare i onda se tjeđnima skiću uokolo. Jedino kad ostanu bez novaca, kad su gladni ili ranjeni, dolaze kući, ili ako im treba zaštita. Vi ste ušljiva banda, momci! I budale! Da je samo vaš otac živ, onda...

Ušuti te obriše rukom oči i čelo. Njeno je lice kao od kože, gotovo tako tamno kao u apaških žena. No oči su joj svijetle, prodorne.

— Sjedite — reče. — Moram jesti da ne izgubim snagu. Kad vi samo ne biste uludo trošili svoju snagu, mogli bismo...

I opet prekine misao. Obično nikad ne bi izgovorila do kraja započetu misao. Uzela je krišku kruha, prelomila je u

komadiće i stala ih namakati u šalicu s kavom. Onda je žlicom jela natopljene komade kruha.

Najednom progovori:

— Vašeg su oca Apaši izboli strelicama. Ako se ne popravite, još ćete gore završiti. Mi posjedujemo mnogo zemlje, više od deset tisuća goveda i tisuću konja. Mogli bismo još toga imati kad biste vi prionu~~li~~ marljivo uz posao i pomogli jačanju našeg imetka. Dosad smo već mogli imati sto tisuća goveda. Mogli smo stvoriti pravo kraljevstvo. Sad više nismo dovoljno jaki. Novo vrijeme potčinit će nas svojim zakonima. I to će vas sve koštati glave. Jer ste mogli...

Dok je izgovarala posljednje riječi, začuo se izvana topot kopita. Osjetljive uši svih prisutnih čule su dobro da se konj približava posljednjim snagama.

Čim je utihnula May McGillen, začuli su soptavi dah životinje.

Ben McGillen skoči i zareži:

— Pokazat ću ja tome mučitelju konja.

Ali u to se već pojavio stari kauboj, koji je usred noći izjahao iz Dragon Cityja. Starac je očito pri kraju snaga. Nemilosrdno je tjerao konja, a i jahanje je bilo iznad njegovih mogućnosti. Njegovu je kožnatu kapu pokrio konjski znoj u obliku pahuljaste pjene.

Čovjek stane kraj vrata i iscrpljen se nasloni na zid.

— Budite spremni na sve, McGillenovi — prostenje — Nosim vam lošu vijest i molim vas da me zbog te vijesti ne kaznite. Ja više nisam mogao

pomoći Ringu. Dogodilo se prije nego što sam mogao naslutiti zlo.

Malo je zastao, brišući rukavom svoje naborano lice.

— Prošle noći, prijeko, u Dragon Cityju, linčovali su Ringa — izgovori polako i zadnjom snagom. Potom se stropošta. Pedeset milja silovitog jahanja bilo je previše i za njega i za njegova konja.

Klan McGillen sjedi i dalje za velikim stolom. Ukočili su se.

Nitko nije upitao zašto su linčovali Ringa Kida. Samo May McGillen reče polako i jedva čujno:

— Eto, već linčuju i moje sinove. I još prije nego što je nastupilo to novo vrijeme, koje će nas ionako uništiti — oni ubijaju moje sinove.

— To će platiti! — poviče oštro Patrick, pogledavši preko stola prema svom ujaku Sloanu Laneu, koji je izgledao kao sivi sokol, odjeven u tamnu kožu.

Sloan Lane je revolveraš, no uspio je sačuvati živu glavu. Što se tiče borbi, a i mnogih drugih stvari, on je iskusan sokol. Pa iako nije McGillen, ne osjeća i ne misli ništa manje divije i nasilno nego oni.

Sloan Kimne Patricku McGillenu i reče:

— Donijet ćemo Ringa Kida i pokopati ga kraj njegova oca, braće i nećaka. On mora počivati na našem groblju, koje brojem svojih grobova svjedoči da smo mi, McGillenovi i Laneovi, godinama plaćali svoju cijenu krvi i mrtvima, i da smo na taj način morali osvajati sebi zemlju. A kad već moramo u

Dragon City po Kidovo tijelo, nećemo propustiti priliku da ih upitamo zašto su linčovali mladića. Mislim, kad tako sredimo stvari, da više nikad u ovom kraju nikome neće pasti na um da linčuje nekog od McGillenovih.

Pošto je to izrekao, Kimnuše svi, pa i May McGillen. Ona i njena jedina kći Roos ostale su sjediti dok su muškarci ustali.

To su: Patrick McGillen, najstariji sin, Ben McGillen, Frank McGillen, John McGillen, Sloan Lane, ujak i brat May McGillen, te Roy Lane, njegov sin.

Kad su izlazili iz kuće, Roy Lane upita:

— Koliko ćemo jahača povesti sa sobom?

Njegov otac samo ga koso pogleda preko ramena i ne reče ništa. Po tome je Roy znao da to sami moraju učiniti bez ičije pomoći.

Tako! Grad Dragon City linčovao je jednog McGillena. Smatrali su da je osveta stvar koja se samo njih tiče. Šestorica ljudi protiv cijeloga jednog grada, u kojemu jamačno ima tridesetak ljudi sposobnih za borbu.

No oni su ipak htjeli svima u zemlji pokazati kako kažnjavaju one koji su se usudili posegnuti za jednim McGillenom.

II

Prošlo je mnogo sati, a onda su pri zadnjim odbljescima večernjeg sunca ugledali gradić Dragon City u zelenoj dolini kroz koju zavija kolni put prema zapadu.

Jahali su preko gorskih sedla te stigli do kolnog puta.

Slijedili su ga sve dok nisu dospjeli do omanje skupine stabala ispred grada. Tamo su stajala svezana laka kola s konjem. Na kolima lijes. Ljes je najbolji koji se mogao nabaviti kod grobara i pogrebnika. Na sjedalu za vozača nalazi se komad bijelog papira, pritisnut kamenom da ga vjetar ne odnese.

U prigušenom svjetlu sumraka Sloan Lane pročitao McGillenovima obavijest s komadića tvrdog papira. Vjerojatno to i nije obavijest nego prijetnja.

— Vi, McGillenovi! Nismo znali tko je ta skitnica, koju smo objesili zato što je napao jednu djevojku i nožem usmratio njezinog oca. Nismo znali, ali da i jesmo, ipak bismo to učinili. Evo vam vaše vucibatine, uzmite ga i gubite se! Nemojte nikad više doći u Dragon City ili ćete, u protivnom, izgubiti još mnoge pripadnike svoga prokletoga klana!

Gradani Dragon Cityja

Pročitavši to, Sloan Lane zamukne. Svi su šutjeli, stišćući zube i gutajući divlju srdžbu. Tek nakon nekog vremena počeo psovati i vrpolti se u sedlima, tako da su im umorni konji postajali nervozni.

Onda zakriješti Patrick McGillen.

— Vreća smeća — to je Dragon City! Mogu lako zamisliti da Ringo nije imao nikakva izgleda da se obrani od optužbi. Mi znamo da je Ringo imao sreće kod djevojaka. Nadalje, ja mislim da ga je ta djevojka pozvala i da ju je otac pri tom iznenadio. Ringo nije nikad posezao za nožem. Dapače, prezirao je tu vrst borbe.

To što je upravo on posegnuo za nožem, za mene je znak da se nalazio u najvećoj opasnosti. Zacijelo nije vidio druge mogućnosti da obrani svoj život. Ja smatram da su oni ubili Ringo Kida. Ovaj grad ovdje mučki je ubio našega malog.

— Što ćemo učiniti?

— Razoriti ga! — odreže Ben McGillen.

— Točno! — potvrdi John McGillen.

— Ja sam uvijek bio protiv toga da dopustimo razvoj malog grada na rubu našeg posjeda — progunda Frank McGillen.

— Oni to moraju platiti! — zaškruta Roy Lane.

Sloan Lane u početku nije rekao ni riječi. Sjahao je i otvorio do vrha napunjene torbe na sedlu.

— Dodite, momci — reče — uzmite! Svaki će dobiti cigaru i pet šipki eksploziva, na kojima su fitilji tako kratko podrezani da pale u roku od tri sekunde. Moram li vam još nešto reći?

Šutjeli su. Sada su točno znali što je to Sloan Lane skupljao u pakete u podrumu ranča McGillen.

— Mi smo, zapravo, pomoću tog eksploziva htjeli skrenuti tok Paloma Creeka — reče. — Ali to može malo pričekati, zar ne?

Uzeli su cigare i šipke s eksplozivom. Kad su zapalili cigare, žar s njihova vrha obasjao je njihova mršava lica, lica surovih ljudi. Oči su im sijevale.

U međuvremenu se smračilo. U mraku su se užareni vršci cigara sjali, a njihov odb-

ljesak lagano je titrao po licima.

— Dakako, oni nas čekaju — reče Sloan Lane.

— Zacijelo su se utvrdili u svojim kućama i drže spremnima puške. Čekaju nas kao da smo ratnička horda Apaša! Zato budite oprezni! Sakrijte vrhove cigara! Sad ćemo se rastati. Predstavite si da je grad jedan veliki kotač sa šest žbica. Ja ću se kretati prečnicom koja vodi sa zapada prema istoku. Ti, Frank, dolaziš s ove strane...

Svakom je čovjeku odredio mjesto gdje će izaći iz grada. Kad je time završio, nakratko su se svi zadržali, razmišljajući još jednom o planu napada.

Strašno je ono što su htjeli učiniti; pa i u ovoj divljoj zemlji, u kojoj još nema zakona i u kojoj vlada pravo jačega, njihov je plan bio užasan!

Htjeli su grad sravniti sa zemljom!

Time će, dakako, izazvati sve protiv sebe. Možda guverner pošalje za njima potjeru ili čak uputi vojsku u taj kraj. No njima je to ovog trenutka potpuno svejedno. Nikad nisu marili za posljedice svojih čina. Njihova sigurnost u sebe, divlji ponos i vruća želja za odmazdom jači su od svega ostaloga.

Nakon kraće stanke reče Patrick McGillen:

— Kvenimo, dakle! John, ti imaš najduži put do mjesta gdje ćeš izaći iz grada. Kad tamo zapraška, i mi ćemo zapucati. Dakle, mi čekamo da ti počneš.

Potjerali su konje na razne strane i razišli se, utonuvši u noć. Premda su rijetko dolazili

u grad, ipak ga je svaki od njih donekle poznavao. Svi su znali kuda moraju jahati. Od djetinjstva su se privikli da kao mačke vide u noći, ili kao Apaši, s kojima su se toliko godina morali boriti. Iza njih su ostala kola s lijesom i s konjem koji je nemirno njištao.

Te je noći iskusni Sloan Lane ne jednom shvatio da su blizu svoga samouništenja. Krenuli su putem koji vodi do propasti njihova klana. Ali oni to nisu znali.

* * *

Kad su se ponovo sakupili uz kola, iz grada Dragon Cityja uzdizao se prema nebu plameni jezik. Razorili su mnoge kuće i one sada plamte. Noćni vjetar raspiruje vatru i zbog njega ljudi u gradu ne uspijevaju zaustaviti požar.

Sloan Lane je prvi stigao. Sjedio je koso u sedlu jer je dobio metak u bedro. Nakon njega je dojahao Ben McGillen. Sloan upita:

— Jesi li u redu, Bene?

— Dobio sam samo nešto sačme u leđa — zlovoljno odvratiti Ben.

Nisu dugo čekali da se pojave Patrick i Roy. I oni su rekli da su ranjeni, jer stanovnici grada pucaju doslovce na sve što se miče između kuća.

Posljednji su stigli John i Frank McGillen. John je morao pridržavati Franka u sedlu. Taj je gorko stenjao kad su ga polegli na kola pokraj lijesa.

Neprestano stenjući rekao je:

— Dali smo tom prokletom gradu što mu pripada. To bih uvijek iznova uradio kad bi tre-

balo osvetiti nekoga od naših. Uvijek bih to uradio!

Onda se onesvijestio.

Sloan Lane side s konja na sjedalo za vozača i potjera kola. Uskoro su odmakli. Jašući oko kola, slijedili su Sloana.

Gorući grad Dragon City osvjetljavao im je put, sve dok nisu preko gorskog sedla nestali među divljim bregovima, u svom širokom području pašnjaka i noći, gdje su bili gospodari.

* * *

Kad su idućeg dana kasno poslije podne stigli na ranč, na verandi su stajale May McGillen i Roos. Frank, koji je sjedio u kolima jer je bio preteško ranjen da bi mogao jahati, mahne im umirujućim pokretom.

Stara žena i djevojka pogledaše lijes u kojem je ležao najmlađi McGillen.

— Razorili smo Dragon City, May — Sloan Lane dovikne s kola sestri.

Ona lako odmahne glavom.

— Mi smo uvijek nešto razarali — reče ona tada. — Ali time ne možemo vratiti Ringa u život. Ja ne vjerujem da ćemo nakon ovoga sada proći nekažnjeno. U ovoj zemlji nitko više ne može nekažnjeno uništiti grad. Zabrinuta sam. Donesite mi Ringa u kuću. Moramo ga oprati i odjenuti mu nedjeljno odijelo. Zatim ćemo ga pokopati kraj ostalih koji su u ovoj zemlji dali svoj život za to da mi možemo preživjeti.

Nije plakala. Oči su joj bistre. Samo joj glas jedva prim-

jetno podrhtava. Ali Ross tiho plače.

Roos McGillen ima crvenu kosu i zelene oči, a sve je na njoj pravilno i skladno. Premda je tiha djevojka, živahna njena usta odaju da zna biti impulzivna. Obrazovanija je od svoje braće, ujaka i nećaka, jer je nekoliko godina provela u internatu. Upoznala je velike gradove na istoku.

Odjednom ona reče:

— Ljudi će nas prezreti. Vi me nikad niste pitali za mišljenje niti ste poslušali moj savjet. U vašim očima djevojka je dobra samo za to da nekom momku postane žena i da mu rodi djecu. Ali ja vam sada kažem da ste trebali razmisliti što činite. Pa kad niste prije, razmislite sada što ćete uraditi kad vas potjera i vojska stanu goniti i kad nam oduzmu grad. Jed da namire štetu Dragon Cityju. Smislite nešto kako bismo se spasili mi McGilleni i kako bismo još spasili ono što se može. Ili želite da svi propadnemo? Želite li da uskoro više ne bude McGillenovih i Laneovih? Koliko vas je poznajem, vi ćete umrijeti boreći se. Počnite razmišljati pošto ste se osvetili.

Nakon tih riječi krene za majkom u kuću. Muškarci su još ostali. Napokon reče Patrick:

— Poslije ćemo se posavjetovati. Da, mi se moramo posavjetovati. Roos ima pravo. Unesimo najprije Franka u kuću da mu majka izvadi metak iz ramena. Ja mislim da će Frank paklenski brzo morati prizdraviti. Za otprilike dva tjedna mogli bismo imati za petama

policijsku potjeru ako ne i regularne čete vojske zbog kršenja mira u zemlji. I još nešto, momci. Hoćemo li uvijek iznova razoriti grad u kojem obijese nekoga od nas? Da ili ne?

Svi žustro kimnuše.

Da, to bi uvijek uradili.

* * *

Bila je noć kad su se sabrali u sobi gdje su stanovali John i Frank. Franka je već tresla groznica od upaljene rane, no ipak je sjedio u krevetu, podbočen jastucima. Unatoč vrućici još je pri svijesti i može pratiti savjetovanje.

Svi su umorni i iscrpljeni. To što su u zalazak sunca pokopali svoga najmladeg brata a noć prije toga razorili jedan mali grad u prah i pepeo – pri tom je bilo i mrtvih i ranjenih – pritiskalo im je savjest kao ružan i divlji san. Zapravo su tek sada stali misliti na budućnost.

Roos je otišla u postelju, jamačno zato da bi nesmetano mogla plakati. U svojoj spavaćoj sobi i May McGillen plakat će za najmlađim sinom.

Ben McGillen pogleda prisutne pod svjetlom svjetiljke i onda reče prkosno:

– Neka dode tko hoće, mi ćemo se uspraviti i boriti. Ako računamo sve naše jahače i prijatelje, ima nas oko stotinu muškaraca. Jaki smo. Možemo potući svaku potjeru, pa i dvostruko jače čete vojske. Ako guverner želi rat, može ga imati. Krivnja je na ljudima u Dragon Cityju. Oni su našega maloga jednostavno digli na konopac bez valjanoga sudskog postupka, bez suca i svje-

doka. Mali uopće nije imao izgleda. Oni su ga ubili. To je bilo umorstvo! Imali smo pravo da im uzvratimo udarac ili da razorimo mjesto gdje se ta banda ubojica zadržava. Tako se moramo braniti od svih optužbi. A time se možemo braniti ako nas budu tražile potjere ili vojničke jedinice.

On ušuti smiješeći se odvažno i borbeno. Sive su mu oči iskrile. Promatrali su ga s mješavinom nepovjerenja i samilosti. Oduvijek je bio najdivljiji i najgluplji muški član klana. Uvijek bi se zadovoljio time ako sâm sebi dugo priča.

John McGillen reče:

– Bene, tvoj plan ne vrijedi više od krda zakrčljalih goveda. Razmišljanje ti nikad nije bilo jača strana.

Ogleda se.

– Možda bi dostajalo da svi nestanemo na nekoliko mjeseci ili godinu dana. Možda dotle dovoljno trave preraste preko tog slučaja. Mama i Roos mogu bez nas izdržati neko vrijeme. Imamo dobre jahače i prijatelje, koji se mogu brinuti za naša stada ne puštajući doseljenike na naše područje. No?

Nekoliko puta ih je pogledao nadajući se njihovu odobravanju.

Ali Patrick McGillen nedvojbeno se jasno kucne po čelu.

– Baš nisi mnogo lukaviji od Bena – reče napokon – Vi ste kao dječaci što su upali u pješćanu rupu. Zar ne shvaćate da bi time bilo još lakše mami i Roosu sve uzeti i podijeliti stanovnicima Dragon Cityja – dok nas nema? Kako je

bilo tamo prijeko u Red Hill Countyju nakon velikog rata za pašnjake između uzgajaač goveda i ovaca, he? Kad su stočari dobili rat, došla je vojska. Došlo je do pregovora. Poslije su stočari morali gledati kako se njihova stada prodaju na dražbi kako bi se uzgajaačima ovaca nadoknadila šteta za one ovce koje su natjerali u klance ili ih potamanili. Ah, mogao bih vam navesti još mnogo primjera. Ali ja imam drugu zamisao.

Pobjedonosno pogleda oko sebe kao čovjek koji još jednom dokazuje da je najmudriji i prema tome određen da bude voda.

Gledali su ga nepovjerljivo. Nada im je tek malo jača od nevjerice. Patrick raširi ruke.

— Postoji još jedan McGillen — reče — koji se tako zove premda nije s nama u rodu. Sjećate li se tog hombra? Prošle je godine došao ovamo da kupi od nas jedno stado, jer je s vojskom imao ugovor za isporuku stoke u Fort Apache.

Svi su kimnuli. Oči su im zasjale.

— Sila je bio taj čovjek — reče John McGillen.

— Pošto je od nas kupio krdo, igrajući s nama poker dobio je sav novac natrag. Budući da se slučajno zvao McGillen, kao što se mi zovemo, a mogao je dokazati i da mu ime nije lažno, pustili smo ga da ode. Da nismo, i da je došlo do borbe, najmanje bi dvojicu od nas povukao sa sobom u pakao. Ej, to je bio čovjek! Ljudina! Zaista se zove McGillen.

Svi su buljili u Patricka.

— Ime mu je Josse McGillen

— reče Patrick. — Ako se on oženi našom sestrom Roos, sačuvati će se naše ime. Sve ću vam detaljno objasniti. Prvo moramo pronaći toga Jessea McGillena. A potom...

III

Idućih dana pošli su svi u potragu u manjim skupinama. I Sloan Lane, i Frank, koji su bili teže ranjeni, također su krenuli. O Jesseu McGillenu znali su samo to da prebiva negdje dalje dolje prema granici, otprilike između Tucsona, Nogalesa i Bisbeeja.

Krenuli su, dakle, u potragu, dogovorivši se prije da se po isteku tjedna nađu u Nogalesu. A onda se počelo odmatati njihovo klupko sreće, jer su ugledali svog imenjaka. Nije ga bilo teško pronaći. Trebali su se samo za njega raspitati u salunu i uputili su ih na pravi trag.

Nisu ni morali ići daleko, tek do obora iza dvorišta za kola i javne staje. Ugledali su ga na nekom crnom pastuhu, koji se tako divlje otimao kao nijedan dotad. Pa ipak je na tom divljem, paklenskom vrancu, sjedio Jesse McGillen.

Uokolo se skupilo nekoliko desetaka promatrača, gotovo tako divljih kao prkosni pastuh. Urlali su, vrištali, zviždali i derali se.

Patrick, Ben i John McGillen, a s njima i Roy Lane, gledali su prizor sa znatiželjom došljaka. Bilo im je zapravo svjedno hoće li pobijediti konj ili jahač, jer se nisu kladili. Zbog toga nije izmaklo njihovoj pažnji da se tamo nalaze još trojica ljudi

koji sve promatraju bez oduševljenja.

Patrick McGillen znao je tko su ti ljudi te reče:

— To je Zebulon Blinn sa svojim izvanrednim konjem koji nosi nadimak »konj koji stvara udovice.« Blinn posvuda prima oklade da nitko ne može jahati njegova pastuha duže od jedne minute. Hej!

Njegov se doziv izgubio u sveopćoj dernjavi, jer je Jesse McGillen upravo izletio iz sedla, tresnuo na zemlju, otkotrljao se i hitro provukao iz obora ispod najuže prečke. Samo djelić sekunde poslije na to je mjesto razbješnjeli konj udario prednjim kopitima. Potom se snažna životinja bacila na ogradu obora, tako da su gotovo popucale motke.

Dva jahača, koja su dotle čekala postrance, potjeraju konja na obor. Poletješe lasa i divlji se pastuh umiri. Prepametan je da bi se borio protiv lasa. On već odavno zna da protiv lasa nema izgleda i da gubi bude li se borio protiv njih.

A imao je posla sa dva prava umjetnika u bacanju lasa. »Konj koji stvara udovice« djelovao je sada bezazleno poput janjeta. Jedino su njegove priljubljene uši odavale da je u sebi ljutit te da vreba i čeka pun nepovjerenja.

Jedan od gledalaca pruži Jesseu McGillenu njegov šešir. McGillen ga uze i stane njime čistiti odijelo od prašine. Jesse McGillen je velik, mršav, tijelo mu ima žilavu gipkost što podsjeća na pustinskog vuka što je morao naučiti kako se love zmiје čegrtuše.

Gledaoci su ga promatrali sa žaljenjem. Netko poviče:

— Još sedam sekundi! Sedam sekundi i bio bi dobio! Prokletstvo, samo sedam sekundi! Ja sam se kladio u trideset dolara za Jessea McGillena, a protiv ovoga kljusca!

Jesse McGillen se odjednom opet provuče između dviju motki na oboru i uđe u obor. Približio se dvojici jahača koji su između sebe pritjerali konja. McGillen je opet imao na sebi opasač s jednim koltom.

— Momci htio bih vidjeti sedlo! — povikne Jesse. — Jeste li čuli? Želim vidjeti sedlo s donje strane! Otkopčajte sedlo i bacite ga s konja!

Najednom zavlada tišina. Ljudi su zadržali dah i gledali naizmjenice Jessea McGillena pa pastuha; onda oba jahača i na kraju vlasnika pastuha, Zebulona Blinna.

Zebulon Blinn je punašan čovjek s naboranim ustima. Uvijek puši cigare i nosi skupo, pomalo izgužvano odijelo. Na njegovom prsluku sjaji se debeo zlatan lanac za sat.

Uz njega su dva momka oštih lica i brzih očiju, s koltovima što im vise duboko ispod bokova.

To su revolveraši i njegovi tjelohranitelji. Ljudi to znaju i ne čini im se čudnim. Znaju da Zebulon Blinn mora štititi ne samo svoga posebnog konja nego i gotovinu. On uvijek nosi sa sobom novac kako bi mogao prihvatiti svaku okladu.

Ljudi su zapazili kako je Zebulon Blinn bacio cigaru na tlo i kako mu se smrklo mesnato lice.

Glas mu je zvučio oštro dok je pitao:

— Što to znači, McGillene? Zar ne znate gubiti? Zbog čega odjednom počinjete zaudarati?

— Smrad je na vašoj strani ako mi odmah ne pokažete sedlo, gospodine — hladno odgovori McGillen.

Takva je tišina da se razumije svaka riječ. Pa i divlji pastuh više ne dašće.

— Zaudarate vi — nastavi Jesse McGillen. — Ja sam u sedlu jasno razabrao da nešto nije u redu. Kad god sam ga čvrsto podbo, konj je postao bješnji nego prije i stenjao je od bola. Blinne, hoću vidjeti sedlo odozdo!

U zraku se osjeti silna nape-
tost, jer su riječi Jessea McGil-
lena prava optužba. Ali Zebu-
lon Blinn se grleno nasmiје:

— Vi ste poludjeli, McGillene — reče. — Ne možete se pomi-
riti s time da ste izgubili. Ovo
što tvrdite teška je uvreda,
koju ću prećuti jedino ako se
odmah ispričate i nestanete.
Čovječe, vi ste izgubili, to je či-
njenica!

Zatim naglo pucne prstima
desne ruke. Bio je to znak dvo-
jici njegovih revolveraša. Kao
na zapovijed oni se približe
nekoliko koraka.

Gledaoci se razbježe u
stranu da se ne nađu na do-
metu metaka. Na drugom
kraju netko otvori obor i oba
su se jahača spremila da s pa-
stuhom između sebe izjašu iz
obora.

Ali Jesse McGillen poviče:

— Blinne, ako mi ne poka-
žete sedlo, onda ste prokleti la-
žac i...

— Dajte mu što ga pripada,

momci! — drekne oštro Zebu-
lon Blinn svojim revolvera-
šima.

Kao na tajnu zapovijed oni
su potegli oružje u isto vri-
jeme. Znali su tko je Jesse
McGillen. Bilo im je poznato
kakav glas uživa. Zato su znali
da ga samo dvojica zajedno
mogu poraziti ili — bolje re-
čeno — tek na taj način dobi-
vaju izgled u borbi protiv tak-
vog čovjeka kao što je Jesse
McGillen.

Pa ipak ih je potukao, podi-
gavši visoko revolver prije
nego što su oni oslobodili ci-
jevi svog oružja.

Ukočili su se. Ta nisu budale!
Sada znaju da je on mnogo
brži nego što su mislili. Protiv
njega oni su drugorazredni.
Što se tiče potezanja kolta, tu
je on doista velik.

Smijuljio se, a u tom grubom
smijehu nije bilo ni traga lja-
bznosti.

— Gubite se! — reče. —
Blinnu više ne vrijedite ni
pare. Taj vam od ovog tre-
nutka neće dati plaću. Torn-
jajte se!

Oni su trenutak-dva premiš-
ljali i zaškoljili na Zebulona
Blinna.

— Vi ste samo žalosne
srećke koje su izgubile — reče
Blinn. — Niste zaslužili drugo
do udarac u stražnjicu. Sre-
ćom, mogu se još osloniti na
Pedra. Hej, McGillene, vi ipak
nemate izgleda. Jer na krovu
javne staje leži moj peti čovjek
s puškom u ruci. Pogodit će
vas lako. Ispuste kolt. Izgubili
ste i ovaj put.

Ali Jesse McGillen odmahne
glavom.

— Možda bi me taj doista

pogodio – reče. – Ali tada bi i vas zahvatilo moje tane, Zebulone Blinne. Hoću vidjeti sedlo! Neka mi ga vaši konjušari donesu i stave pred noge.

– Ne – reče Zebulon Blinn. – Tu sam krut. Idem do pakla i natrag. Pedro će vam sigurno metkom skinuti glavu.

Svi prisutni, a s njima i tri McGillena te Roy Lane, pogledali su preko obora na krov staje. Tamo su vidjeli čovjeka kako leži s puškom i sjetili su se da je to neki mali Meksikanac, jedan od ljudi Zebulona Blinna. Shvatili su da se Zebulon Blinn dobro osigurao.

Patrick McGillen zaključio da je sada nastupio pravi trenutak da pomogne svome imenjaku. Vrijeme je da Jesse privrede stvar kraju.

Patrick reče glasno:

– Blinne, taj hombre na krovu sa svojom pucaljkom ne može skinuti tako mnogo glava. Ja mislim da mi zbilja pogledamo malo to sedlo. Blinne, ako sada nestanete, možda ćete stići dovoljno daleko i imati komad puta prednosti dok mi ispitamo sedlo. To bi vam išlo u prilog, zar ne?

– Do vraga, onda pogledajte! – odjednom će Zebulon. – Nemam što skrivati. Samo se osjećam uvrijeđen.

On umirujućim pokretom ruke mahne prema krovu staje. Zatim pozove dvojicu svojih jahača, koji su se putom zaustavili u oboru vodeći pastuha između sebe.

– Skinite sedlo, momci!

Oba su jahača oklijevala. Onda poslušашe. Jedan se sagnuo u stranu da otkopča pojas na sedlu. Drugi zgrabi sedlo za

jabuku, povuče ga s konjskih leđa i približi se, jašući. Preko ograde obora baci sedlo pred noge Jesseu McGillenu.

Kad se Red Jesse sagnuo da unutrašnju stranu sedla prevrne prema gore, svi su prisutni gledali u sedlo. Dotle je Zebulon Blinn posegao rukom u džep.

Kad je izvukao revolver i uperio ga na Reda Jessea, pucao je Patrick McGillen. Zebulon Blinn je doduše odapeo, ali je tane proletjelo kraj sedla i zarilo se u tlo. Ona dva jahača dadoše se u bijeg.

Divlji je pastuh napokon dobio svoju priliku. Još su mu visjele dvije omče lasa oko vrata, ali nisu bile privezane. I tako je i pastuh pojurio u slobodu.

Zebulon Blinn je klečao na tlu i stenjući stiskao rukom drugu nadlakticu, jer mu je tane prošlo sa stražnje strane ruke do lakta. Red Jesse kratko pogleda Blinna. Zatim pogleda Patricka McGillena i kimne mu:

– Mnogo hvala, amigo! – reče samo.

Razgledavajući sedlo, stane rukom opipavati njegovu donju stranu. Tražio je prstima dok nije u jastuku napokon našao ostru bodlju. Promatrači su prišli bliže te su klekli ili se prignuli da bolje vide.

– To je oštra čelična bodlja – objasni Red Jesse.

– Jedva je jača od igle, tako da u krznu ne ostavi tragove. Ali u stanju je bolnim ubodima razjariti pastuha. Kad sam mamuzama podbadao konja, jastuk se stiskao i iskakivala je bodlja. Tako je to, ljudi! Vra-

tit ćemo naše uloge kao da uopće nije bilo kladjenja.

Gurao se kroz gomilu. Svatko je sada htio vidjeti i opipati bodlju. Jesse McGillen promatrao je Zebulona Blinna, koji se u međuvremenu digao na noge da što prije odmagli.

— Gubi se, Blinne! — reče Red Jesse. — I nemoj mi više nikad doći pred oči!

Zebulon Blinn nije ga ni pogledao već se pokupio.

Jesse McGillen pogleda prema krovu staje. Mali je Meksikanac s puškom nestao. Sada je tek Red Jesse kimnuo četvorici muškaraca, koji su mu prišli zadovoljno se smiješeći.

— Ja vas poznam — reče on. — Vi ste momci s kojima sam jednom davno napravio onako dobar posao. Budući da onda nisam izgubio svoj ulog već ga vratio u igri, možemo ga sada zaliti. Pozivam vas da zapijemo stotinu dolara. Hoćete li?

— Dakako! — reče Patrick. — S tobom ćemo se rado napiti. I mi imamo nekoliko dolara. Spremit ćemo te pod stol i tako ti uzvratiti za onu davnu igru pokera.

Red Jesse McGillen se nasmiје.

— Samo pokušajte, vi stari majmun! Što radi vaša mama? A vaša lijepa sestra? Kako ta ljepotica uopće može izdržati među takvom bandom majmuna?

Pri tom se smijao i u njegovu je smijehu nestala svaka uvredljivost njegovih riječi. Nasmijali su se zajedno s njime.

Patric reče:

— Pa dobro. Hajde da to pro-

slavimo! A poslije ćemo ti iznijeti naš poslovni prijedlog. Ti si, naime, pravi srećković, a sâm još ne znaš kakva ti se sreće sprema.

* * *

Nakon tri dana zaista je jedino još Jesse McGillen sjedio uspravno. Svi ostali McGillenovi, pa i Roy Lale, ležali su po klupama ili ispod stolova.

Krčmar je također hrkao iza bara, kamo se stropoštao.

Jesse McGillen raširi oči ugledavši kako u salun ulaze predstavnici gradske policije, naoružani puškama na sačmu, loše raspoloženi.

Hank Donahan, pukovnik gradske policije, reče ogorčeno:

— Dosta! Sad ćemo vas izbaciti! Ne dopuštamo vam da više zaposjedate naš najbolji salun. Zapravo smo vas trebali odvesti u zatvor sve dok ne budete ovako mali!

On pokaže sasvim malen razmak između svog palca i kažiprsta.

— Ali zadovoljit ćemo se time da vas više ne vidimo. Jesse, dosad nismo imali ništa protiv tebe. Bio si u našem gradu dobrodošao gost. Imao si ovdje mnoštvo prijatelja sve dok nije stigla ta banda McGillenovih. Takvo srodstvo trebalo bi ti manje značiti nego kaput pun uši i buha. U ovom salunu toči se najbolje pivo i najbolja vatrena vodica u okrugu od stotinu milja. Već tri dana ne puštate unutra nijednog gosta. Sve ste ih najurili. I vi...

Morao je udahnuti zraka.

— Hajde, dobro — obrati mu

se Red Jesse – u redu je, Hank Donahan. Imaš pravo, ne predbacuj više. Ali mi smo sve pošteno platili. A ovo nisu moji rodaci. Samo nose isto ime. Pa iako su malo grubi i divlji, zar i vama nisu pomogli da ne izgubite novac kladeći se? Budite, dakle, dobri i pustite nas da se ispavamo.

Ali Hank Donahan makne golemom glavurdom.

– Ne – reče. – Dovedi smo vam vaše konje pred salun. Tko se od vas ne može popeti u sedlo, toga ćemo mi podići i čvrsto ga svezati. Ja te opominjem, Jesse, da se više ne družiš s tom bandom. Danas smo dobili vijest putem poštanske kočije. Taj klan McGillenovih živi negdje u divljim brdima između Mongollon Rima. Oni su razorili i spasili cijeli jedan grad jer su tamo linčovali njihova najmlađeg brata. Ljudi iz Dragon Cityja otišli su guverneru da mu se žale. A ja ti kažem, Rede Jesse, da će svaki onaj tko bude imao kakvog posla s klanom McGillenovih zapasti u velike nevolje. Dakle, možeš li sâm izaći?

Red Jesse McGillen ustane. Podupro se o stol i jednim pokretom ruke zbacio s njega karte za poker, čaše i nekoliko komada papirnatoga i kovanog novca.

– Vi ste obična banda kukavica – reče tromo. – Zato smo vam i mogli popiti viski. Ne zaslužujete drugo. Ja se uvijek mogu sâm popeti u sedlo – uvijek!

Pokrene se polako, s noge na nogu i krene korak po korak. Zaista mu je uspjelo doći do pomičnih vrata. Tu je zatetu-

rao, prije nego što je stupio na svjetlo dana. Vani ga je čekalo desetak ljudi gradske policije.

– Jesse, zašto se upuštaš s takvom bandom divljih majmuna? To su ti rodaci? – reče kovač.

– Ne! – gotovo zaurla Red Jesse. – Oni se samo slučajno zovu isto kao i ja, ili se ja slučajno zovem kao oni. A prije tri dana...

Prekinuo je misao. Mučno mu je objašnjavati što je bilo prije tri dana. Ugledao je svoga konja i krenuo prema njemu ne teturajući.

Već u drugom pokušaju uspio se ubaciti u sedlo, pa je odozgo gledao kako ljudi iznose onu četvoricu, stavljaju ih preko sedla i vežu. Svezali su vodice jednoga konja drugome za rep, a uzde prvoga gurnuli u ruke Jesseu.

– Najbolje bi bilo da ih odvedeš do potoka i tamo jednostavno baciš u vodu – reče zlovoljno Hank Donahan.

Red Jesse kimne. Pijan je, ali zna što radi i sili svoj um da se razbistri.

– Samo dok dodemo k sebi – reče tromo – mi ćemo se opet vratiti i početi sve ispočetka. Neka salun samo hitno popuni svoje zalihe pićem! Ili ćemo morati u vaš drugorazredni salun.

Nakon te prijetnje, koju su ljudi saslušali šutke ali škripeći zubima, on polako odjaše. Njihao se u sedlu. Za njim su kaskala četiri konja preko kojih su ukoso ležali jahači kao vreće.

Red Jesse stane pjevati:
*U stampedu sam izgubio brata,
U bačvi ruma utopi mi se tata.*

*Sada sam i ja izgubljen.
Zbog čega sam uopće bio
rođen?*

A kad je postao svjestan žalosti u pjesmi, okrenuo je jednu drugu:

*U Nogalesu su žene predebele,
a kokoši nesu zelena jaja.
Teško vama, muškarcima
Nogalesa!
Takve žene i koke – muka su
bez kraja!*

IV

Dan je vruć. Voda u potoku morala bi biti mnogo hladnija da rastrijezni petoricu pijanih ljudi.

Red Jesse je četvoricu svojih mokrih prijatelja jednostavno svalio sa sedla u pješčanu pličinu potoka. Sam je kleknuo u vodu i zaronio u nju glavu.

– Sveca mu! – zastenje. – Zašto sam ja zapravo htio opiti ta četiri majmuna? Zašto? Što sad imam od te šale? Baš sam budala? Nikad ja neću odrasti kao drugi ljudi.

U međuvremenu je iznova uranjao glavu u vodu.

Zatim je vidio kako se ostali počinju micati u vodi. Roy Lane je isprva puzao u krugu. Ben McGillen je sjedio u vodi koja mu je dopirala do ispod ruku. Pravio je rukama pokrete kao da pliva, a oči su mu još bile zatvorene.

Prvi se rastrijeznio John McGillen. Blesavim pogledom promatrao je okolicu dok nije shvatio što je s njima. Ugledao je Reda Jessea i kažiprstom desne ruke pokazao na njega.

– Ti si nas bacio u vodu? – zapita tromo.

Red Jesse kimne. Prilično je trijezan i sada je ljutit na samog sebe. Shvatio je da se opet razmetao bez svrhe i pameti. Sjetio se triju dana i noći provedenih u salunu.

– Volio bih – zagrmi na Johna McGillena – da me je netko još prije tri dana bacio u vodu, i to odmah nakon prve boce! Ako imaš što protiv toga, onda dodi ovamo. Opalit ću ti iza uha nekoliko vrućih tako da ćeš pomisliti kako si na nebu, na nekom proštenju. Želiš li svađu sa mnom, Johne McGillene?

John ga je gledao i usput razmišljao bi li mu koristilo da se malo potuče. Onda odmahne glavom.

– Neću svađe – reče. – Ja sam miroljubiv čovjek. Dok sam bio mali, tetka Jo mi je uvijek govorila da se ne smijem tući.

Obazre se oko sebe. Odjednom se trgne i poviče:

– Hej, pogledajte! Pa to Pat leži lica pod vodom! Taj će nam se utopiti! Zar si htio udaviti moga brata, ti crvenokosa pasja buho! Ah...

I on i Red Jesse priskočiše Patricku i okrenuše ga.

– Utopio se! – jaukne John McGillen.

– Štogod! – odreže Red Jesse. – Taj je bio tako pun rakije da voda i nije mogla u nju. Kako se može utopiti čovjek koji je do grla pun pića?

Izvukli su Pata iz potoka i plegli ga potbuške preko uzdignutog Jesseova koljena.

– Taj će sada izbaciti iz sebe svoju crnu dušu – reče Red Jesse uvjereno i nakon nekog vremena ispusti Pata

postrance u travu na obali, a on sâm se zakotrljao po tlu, raširio ruke i noge i stao vikati:

— S vama se nikad više neću upuštati — nikad više!

Onda je zaspao.

* * *

Nekoliko sati poslije, kad ih je razbudila hladnoća noći, čučnuli su uz vatru. Roy Lane još je imao dovoljno kave u svom prtljagu, a nosio je sa sobom i čadavi vrč. Kuhao je silne količine kave, koju su ulijevali u sebe ne bi li ponovno mogli bistro misliti.

Što su bivali trezniji i što su se više oslobađali otrova alkohola, sva četvorica su stala pomnije buljiti u Reda Jessea. Jesse je pak buljio u njih.

— Zašto tako zurite u mene? — upita.

— Zatim ustane.

— Sad ću odjahati. Mislim da smo se dovoljno zabavili. Ali...

— Sjedi, amigo, jer mi želimo s tobom poslovno razgovarati!

— prekine ga Patrick McGillen.

— Imamo nevolja s vlasti — reče Ben McGillen.

— Uništili smo cijeli jedna grad — doda Roy Lane.

— Zato će nas uskoro uhvatiti i objesiti — dovrši John uvodni govor te nakon kraće stanke nastavi: — Možda je to bila naša posljednja svečanost.

— Svečanost? — zlovoljno upita Red Jesse. — A što vi imate sa mnom poslovno razgovarati? Nemam novaca da od vas kupim goveda. Vjerujem da ću raditi kao pratilac transporta zlata za rudnike u

Tucsonu. To je najbolje plaćen posao. Nisam u položaju da bih s vama mogao praviti poslove.

No oni su ga gledali tako ozbiljno i važno da je još jednom sjeo na svoje sedlo i upitao:

— A o kakvom je poslu riječ?

Patrick McGillen reče:

— Ti ćeš se oženiti našom sestrom.

On se začudi, stavi oba mala prsta u uši, strese ih i opet izvadi.

— Još jednom — zatraži. — Recite to još jednom!

— Trebao bi se oženiti našom sestrom — ponovi Patrick McGillen strpljivo. — Ona je predobra za tebe. Ali ti nosiš ime McGillen. A McGillenovi ne smiju izumrijeti. Nijedan od nas, muških McGillenovih, ne može se oženiti i dobiti potomstvo. Razumiješ li? Ako se naša sestra ne uda za McGillena nego za nekoga drugog čovjeka, promijenit će ime. A to se ne smije dogoditi. Jedna McGillenova mora ostati McGillen. Jesi li razumio? Naime, nas će uskoro loviti i goniti. Raspisat će ucjenu na nas. A uhvate li nas, završit ćemo na vješalima ili ćemo doživotno biti kažnjenici. Mi tražimo muža za svoju sestru, čovjeka koji bi spasio naša stada i koji bi se s njom preselio u drugu zemlju i na druge pašnjake. Tražimo čovjeka koji može još jednom početi ispočetka i koji će to bolje učiniti nego mi. Možeš li to shvatiti svojom zujavom lubanjom, ti stari momče?

Ovo posljednje pitao je zbilja zabrinuto.

Jesse ih je gledao u nevjerici.

Onda sažaljivo odmahne glavom.

— Vi ne samo što ste luckasti — reče — nego ste i glupi. Kako ste došli na pomisao da bih ja mogao biti bolji od vas? Ja sam jedva nešto više od skitnice u sedlu. Osim toga, vaša će sestra reći da smo poludjeli. Ona me neće htjeti. Prelijepa je za mene. Ona bi negdje mogla biti prava kraljica ili predsjednikova kći.

— Ona će nas poslušati — reče Patrick McGillen. — Ona će se pokoriti našoj volji. Zaista će te prihvatiti. Onda će samo o tebi ovisiti hoćeš li je zaslužiti. Razumiješ? Ti si snažan momak, koji se može iskazati. Mi smo zaključili da ti pružimo priliku. A zakazeš li, mi ćemo te ubiti. Ti ćeš se vjenčati s našom sestrom, pa ćeš se s njome i deset tisuća goveda preseliti na sjever. I dosta!

Red Jesse se htio nasmijati. Ali bilo mu je dovoljno pogledati ovu četvoricu da shvati kako se oni ne šale. Htio je ustati i reći im da ih je sit i da misli kako su ludi. Ali osjetio je silnu snagu njihove odlučnosti.

Znao je i to da je svaki od njih kao borac jednako opasan kao i on sâm. U najboljem slučaju mogao bi svladati dvojicu, i to ako bi imao sreće. No njih su četvorica. Svaki od njih vrijedi za cijeli čopor drugorazrednih revolveraša. Sjetio se pri tom da mu je Patrick McGillen spasio život kad je Zebulon Blinnu pucao u revolver koji je držao u ruci. K tome valja nešto uzeti u obzir! Tu je Roos McGillen!

Još od prvog trena divio se

njenoj ljepoti. Tjednima je poslije sanjao o njenom lijepom licu. Nikad dotad nije ga se tako dojmila nijedna djevojka. A sada bi trebalo da se oženi njome! Ah on se ne bi protivio, jer živi u takvom svijetu gdje nije neobično da roditelji iz nekoga roda udaju svoje kćeri za neke ljude kao, na primjer, za moćne susjede, ortake ili dobre prijatelje. Doseljenici i farmeri često obećaju djecu jedne drugima prije nego što su odrasli.

Ne, nije ništa neobično što McGillenov klan želi tako postupiti. U ovoj divljoj zemlji često se brakovi sklapaju iz čistog računa i iz praktičnih razloga. Jesse bi rado imao za ženu Roos McGillen. Ali što bi tada bilo? Nije ni stigao razmisliti o tome jer Patrick McGillen ustane i reče:

— Na konje! Nemamo više vremena pošto smo tako dobro upoznali svoga šurjaka. I još jednom pogleda Reda Jessea.

— Evo tvoje prilike — reče polako. — Moj brat i moj bratić Roy, ujak Sloan i ja zaciјelo ćemo nastradati. Ali tebi se pruža velika prilika. Samo moraš biti dobar momak, bolji nego što smo mi bili. Moraš se pokazati vrijednim svoje žene. Ona te od početka mora poštovati. Onda će te zaciјelo jednog čovjeka i zavoljeti. To je tvoja prilika, Jesse! Moraš samo odvesti deset tisuća goveda daleko prema sjeveru i zaslužiti poštovanje svoje mlade žene. Sve ostalo će onda doći samo po sebi. — Zašuti nakratko i doda: — Mi ćemo ti pomagati koliko možemo sve dok nas ne

uhvate predstavnici zakona ili lovci na ucjene.

Time je sve rekao. Red Jesse ne odgovori. Ali mislio je: prvo ću porazgovoriti s Roos. Ako mi kaže da me neće, odjahat ću dalje, odgovaralo to njenoj braći ili ne. Ali ako mi kaže da bismo mogli početi, i da me za početak smatra podnošljivim...

Trebalo im je pet dana da dođu do cilja, premda su svoje dobre, pitome i neumorne konje jahali poput jahača na duge pruge, praveći samo prijeko potrebne stanke za odmor. Uoči trećeg dana stigoše u kraj divljih bregova.

Petog dana Roy Lane je pomoću krhotine zrcala dao svjetlosne signale, na koje su mu odmah odgovorili.

Jahali su dalje i nakon otprilike petnaest milja naišli su na Sloana Lanea, čija je rana na nozi zacijelila.

Sloan Lane opušteno kimne na pozdrav svom sinu i trojici nećaka.

— Franku je bolje — reče. — On već jaše uokolo premda još oprezno.

Onda udostoji pogledom Reda Jessea McGillena.

— Prije nego što mu dovedemo djevojku — reče razumno mora se oprati sapunom i obrijati. Možda ima svježe opranu košulju u torbi na sedlu.

— Ne — reče Red Jesse izazivački. — Ako se oženim djevojkom, svakog će me dana gledati ovako oznojenog i neobrijanog kad dodem s posla ili pašnjaka. Gledat će me kako se perem i pružati mi čisti ruč-

nik i svježe opranu košulju. Ako se bojite da će me, ovako oznojena i prljava, smatrati glupanom, onda bolje da ne dođe do vjenčanja. Možda pronadete na istoku kakvoga ulaštenog majmuna, koji će skakati u vodu da se okupa čim osjeti prvu kapljicu znoja.

Dok je govorio, gledali su ga stisnutih očiju. A onda je iz njih izbilo pritajeno nezadovoljstvo i negodovanje.

— Roos je naš dragocjeni imetak — reče Patrick. — Ako je tebi dajemo, moraš se ravnati po tome.

— Nosio vas vrag u sâm pakao! — odvrati Jess buntovno.

Oni ozbiljno kimnuše.

— To i hoće — prihvati Sloan Lane mirno. — Ali prije toga McGillenovi moraju opet... — On odmahne rukom i osvrne se oko sebe. — Pokušajmo s njime. A što se stada tiče, dat ću da skupe sva goveda. U tri doline tri stada, koja ukupno broje više od deset tisuća goveda, čekaju da ih netko potjera. Ako Roos uzme tog skitnicu za muža, on može odmah početi radom, ne čekajući svadbenu noć. Hej, Rede Jesse, vjeruješ li da ćeš moći otjerati deset tisuća goveda prema Montani, u zemlju bizona i Indijanaca? Dat ćemo ti više od pedeset goniča. Hoćeš li uspjeti?

— Mogu pokušati — reče Red Jesse. — A pri tom neću biti ništa gori nego što biste vi bili. To u najmanju ruku mogu obećati. Što vi možete, ja mogu već odavno. Nisam vas samo tako polegao pod stol. Uvijek ću vam pokazati kako se nešto može bolje uraditi.

— Oh, kako mu je njuška hvalisava — promrlja Sloan Lane i okrene konja.

— Za pola sata vidjet ćeš Roos — dobaci preko ramena.

Red Jesse osjeti kako mu postaje vruće. Najednom mu se cijela ta stvar učini ludom. Strepio je od toga da se pojavi pred Roos. Naglo ga je spopao osjećaj da je vuk kojemu će žrtvovati janješce. A on uopće ne želi uzeti tu žrtvu. Nekako mu se čini nepošteno.

Prokleta ta rodbina, pomisli. Opsjednuti su fiksnom idejom da im se ne smije zatrti sjeme i da ime McGillenovih mora trajati do u vječnost. Ponosno su do ludila. Zašto nisu o svemu razmislili prije nego što su razorili Dragon City?

McGillenovi i Laneovi okružise ga kao da se boje da bi im u posljednji trenutak mogao izmaknuti.

*

Kad su dojahali do kamene zgradurine, gdje je bio glavni stan McGillenovih, Roos izade na verandu.

Red Jesse je pogleda i osjeti kako ga promatra ispitujući i kritički, ali ne proračunato. Imao je osjećaj kao da ispituje može li u njega imati povjerenja.

Ostao je u sedlu, jedino je skinuo svoj šešir i malo se naklonio.

— Madam, — rekao je — ne trebate ništa reći. Ako kimnete glavom, ja ću sjahati. Ako odrečno mahnете glavom, odmah ću odjahati dalje. I još nešto, madam. Mi oboje znamo o čemu je riječ. Dajem vam svoju riječ da...

Oklijevao je, jer nije znao kako da u riječi oblikuje misao. Htio joj je reći:

...da vas kao ženu neću uznemiravati sve dok vi sami ne budete htjeli...

Ali tako se izravno nije htio izraziti. Zato nastavi: — ... da ću prvo nastojati steći vaše poštovanje a potom možda i ljubav.

Ona ga je još promatrala ozbiljno i šutke.

Iako je njena mati stajala kraj nje, i premda ju je okruživala rodbina, izgledala mu je nekako osamljena i kao izgubljena. Činila mu se tako nježna i bespomoćna.

Pa ipak je osjetio izravan pogled njenih jasnih očiju. Te su oči još zelenije od njegovih, u kojima ima ponešto sive boje. On osjeća kako ona potiče nagon u sebi da osjeti kakav je on čovjek. On to gotovo osjeća kao tjelesni dodir.

Zatim ona kimne.

— Sjaši, Jesse! — reče. — Mi ćemo se brzo morati upoznati, jer nemamo mnogo vremena. Za pola sata jelo će biti gotovo.

Ozbiljno se osmijehnula. U tom osmijehu bilo je očaja i razboritosti. Onda je ušla u kuću.

*

Roos i Red Jesse tumarali su oko koralaa. Dotad nisu progovorili ni riječi. Ali sada, kad su se naslonili na gredu koralaa promatrajući sjene konja, Red Jesse će oklijevajući:

— Roos, o meni nema mnogo što da se kaže. Prije rata bio sam kauboj na ranču svoga oca, tamo prijeko u Teksasu. Bili smo najdivljiji kauboji u

zemlji Brazos. Onda je počeo rat. Svi smo na konjima prešli vojski konfederacije i uskoro smo postali članovi Stonewall-Jacksonove teksaške brigade. Moj otac je poginuo već u prvoj bitki. Mnogo je naših poginulo u slijedećim godinama. Kad sam se vratio kući iz rata, od našega ranča nije mnogo preostalo. Onda sam krenuo u svijet. Postao sam revolveraš i pratila me gorka slava. Svi znaju za Reda Jessea McGillena. Bio sam pratilac novčanih pošiljki, tjelohranitelj, predradnik, skaut, izbacivač iz saluna, lovac na divlje zvijeri, okružni šerif. Kad sam prije nekoliko godina došao k vama, pokušavao sam trgovati stokom. Posvuda sam se borio revolverom i to zato što je usporo s mojom slavom prvog revolveraša rastao i broj onih koji su me htjeli izazvati samo da se proslave. Roos, ja sam često vodio razuzdan život. Jamačno nisam dobar, ali vjerujem i da nisam zao. Nikad nisam bio zao ili grub prema djevojci. To je sve, Roos, što ti mogu ispričati o sebi. Htio bih reći još samo jedno i na to se zakleti: još kad smo se prvi put sreli, ti si mi se vrlo svidjela. Tjednima te nisam mogao zaboraviti. Roos, ja ću sve učiniti da vam pomognem, samo da tebe ne razočaram. Jednom ću te pitati voliš li me. A budeš li odmahnula glavom, odjahat ću dalje.

On se okrene prema njoj.

— Jedno već znam — promrlja ona. — Morat ću te u najmanju ruku poštovati. Želim pomoći da se mi McGillenovi maknemo u drugu zemlju i

tamo počnemo ispočetka, i to bolje nego dosad. Jesse, pomoz mi u tome, pa ću i ja tebi pomoći. Već sada osjećam sklonost prema tebi. A s vremenom će se pokazati da li si varalica, koji ne može biti ništa više nego bivši kauboj i revolveraš, ili doista možeš nadrastiti samoga sebe. Ako nam kaniš potjerati deset tisuća goveda u Montanu, onda moraš biti više od običnog čovjeka. To može uraditi samo jedan od velikih. Jesi li svjestan toga?

— Jesam — reče on.

Onda su krenuli dalje kroz noć dok nisu stigli do neke nadstrešnice ispod koje je bilo slame. — Ako želiš odspavati jedan sat — reče Roos — ja ću paziti na tebe i probuditi te kad bude vrijeme za naše vjenčanje. Zacijelo si potpuno skrhan nakon petodnevnog jahanja. A prije nego što svane novi dan, morate potjerati stado.

Uhvatila ga za ruku.

Kad su jedno kraj drugoga ležali u slami, on nije učinio pogrešku i nije posegnuo za njome da je poljubi. Bilo mu je dovoljno da je osjeća kraj sebe. Nakon nekog vremena ona gurne svoju ruku u njegovu. Shvatio je da mu vjeruje.

Napokon ga shrva umor što se poput olova širio njegovim udovima. Zaspao je.

Kad ga je Roos probudila, činilo mu se da je spavao samo nekoliko minuta. No u međuvremenu se spustila noć, prohladna i obasjana zvijezdama. U udaljenom dvorištu ranča stoje kola, koja su već zapregnuta i samo čekaju da krenu.

Roos mirno reče Redu Jesseu:

— Došao je svećenik da nas vjenča.

On ustane. Još mu se činilo da sve to samo sanja.

V

Petog dana stigli su do ušća Black Rivera i približili se tvrđavi koju su zvali Fort Apache. Morali su onuda proći. Šestog dana nestali su svi McGillenovi i Roy Lane. Napokon se oko podneva pojavila vojnička patrola, koju su uhode McGillenovih već odavno zapazile i najavile.

Red Jesse McGillen jahao je sâm, daleko ispred stada.

Poznavao je kapetana koji je zapovijedao patrolom. Kapetan je dao znak svojima da stanu. Prošlih je godina Red Jesse u rezervatu kraj Fort Apachea trgovačio stokom i tako je upoznao kapetana.

— Znam već sve — reče kapetan Banner. Posjetio sam vaš logor s kolima gore na Hannagan Meadowsu. Tamo sam razgovarao s vašom mladom ženom i punicom. McGillenovi su imali sreću...

Prekine misao i mahne rukom.

— Trebao sam ih sve uhapsiti — reče. — Bilo bi dobro kad bi se sami prijavili. Guverner će se pobrinuti za pošten postupak i strogu istragu. I ljudi Dragon Cityja su krivi. Nisu smjeli linčovati Ringa McGillena. Ali...

Ponovno je odmahnuo rukom, jer je shvatio da je svaka riječ gubitak vremena. Gotovo

samilosno je pogledao Reda Jessea i stresao glavom.

— Zašto ste krenuli na put s vašim stadom? Pa to je glupo. Stoku možete prodati samo u gradovima koji su uz željezničku prugu, a to znači u Kansasu. A kad stignete tamo nakon osam ili deset mjeseci, uzet će vam novac da se njime namiri šteta koja je počinjena Dragon Cityju. Da imam dovoljno kauboja, ja bih vam već sada uzeo krdo. Gdje su traženi kršitelji mira između zemalja, gdje su ti banditi?

— Ne znam točno — reče Red Jesse. Onda pokaže prstom prema nekom brdu šiljastom kao vrh nokta. — Ukoliko sam dobro shvatio svoga šurjaka, onda su krenuli tamo da prezime u kakvoj pećini. A možda su mi slagali. Pa i vi, kapetane, nećete mi baš vjerovati.

— Ne — reče ovaj. — A stado McGillenovih neće nam izbjeći. Preveliko je, gospodine McGillen. Ovo gonjenje stoke bit će dobro samo onda ako McGillenovi utrškom misle nadoknaditi štetu. Inače vam neću dati priliku da odvedete krdo.

Red Jesse kimne.

— Napravite mjesta za stoku — reče i odjaše dalje, jer se iza njega već približavao šiljasti početak stada. Kad se malo ogledao, vidio je da se rod konjice od četrdesetak ljudi podijelilo na četiri skupine, kojima su zapovijedali iskusni narednici.

To sve baš ne bi previše uznemirilo Reda Jessea. Uznemirilo ga je nešto drugo. Onaj tko je poslao toga kapetana Bannera iz Fort Apachea na put,

nije bio budala nego oficir koji zna kako se love bjegunci i osumnjičeni, ljudi takve vrste kao što su sada bili McGillenovi. Jesse je to shvatio po tome što je svaka skupina imala jednoga indijanskog izviđača. To je zabrinjavalo Reda Jessea.

Znao je da ovi indijanski vođići ili mješanci lako mogu ući u trag bjeguncima. A Apaši su prema McGillenovima — što se tiče skrivanja u divljem kraju — u prednosti. Znači, počela je potjera. Prije ili poslije uhvatit će McGillenove. Oni se sasvim sigurno neće predati nego će se boriti. Time će se zapečatiti njihova propast. Ništa ih ne može spasiti. Izgubljeni su.

O tome je razmišljao Red Jesse dok je jahao u stranu da bi propustio stado. Mislio je i na sijedu May McGillen, koja je odgojila sinove da bi ih sada jednog po jednog izgubila. Ima rodova nekako predodređenih da propadnu.

Predradnik Laredo približavao se na konju Redu Jesseu.

— Što hoće ti prokleti modri trbusi? — upita.

Kao i svi južnjaci i on je osjećao nesklonost prema konjici Unije.

— Počeo je lov — odgovori Red Jesse. — A mi ne možemo pomoći McGillenovima. Imamo pune ruke posla sa stadom.

Oči su mu se suzile. Oštro je gledao Lareda. Ovaj mu je uzvratio pogled, smijući se pri tom oštro i odvažno. Bio je to smijeh ponosnoga čovjeka koji služi drugome, pa ipak jasno pokazuje da sâm sebe smatra

dovoljno velikim da stane uz svakoga drugog čovjeka.

— Kolika je tvoja vjernost, Laredo? Ili bolje rečeno, koliko će dugo trajati? — upita Red Jesse mirno.

Laredo je taman, gibak i si-vook. U sebi zacijelo ima meksikanske krvi.

— Vidjet ćemo — reče. — U svakom slučaju želim da prevemo stado u zemlju Mesa i odatle kroz Šarenu pustinju u Kansas. Ako želiš znati dokle možeš sa mnom računati, onda me to još jednom upitaj kad se nademo u preriji Kanzasa. Donde ću tjerati stado što god se dogodilo. Ako treba, i kroz sâm pakao. A što je s drugim stadima? Hoćemo li ih spojiti s ovim? — Ne — reče Jesse. — Sada držimo pravilan redoslijed. Posljednje stado mora malo usporiti, jer će za vrijeme uspona na Hannagan Meadow goveda ionako znatno usporiti.

Laredo kimne. Još jednom je stisnutih očiju pogledao Reda Jessea.

— — Među našim ljudima ima nekoliko hombra — reče — koji ne osjećaju posebno poštovanje pred velikim imenima iz rata. Pazi samo, Rede Jesse, da ti...

— U redu, Laredo — reče Jesse. — Znam da posvuda ima nakostriješenih momaka koji misle da ih nisam progledao. Jesi li i ti jedan od te vrste?

Na to se Laredo nasmije na svoj ledeno-podrugljiv način, koji je istovremeno djelovao kao prijetnja.

— Hombre — reče — McGillenovima gori pod petama i jedva će se usuditi izviriti. A bez Phila Sharpa i Harveya

Ivingstonea, koji predvode druga dva stada, kao i bez mene, ti nećeš nikad prijeći preko Šarene pustinje. McGillenovi su ti dali sestru da tim vjenčanjem zadrže potomstvu ime. Tebi su potrebni prijatelji, dobri prijatelji i goniči. Takvi kao što sam ja. Shvati to napokon.

Sad se i Red Jesse nasmijeo.

— Dokle god ti radiš kako treba, bit ćemo dobri prijatelji.

Na to se obojica nasmiju. Bilo je to obostrano odmjeravanje snaga.

Laredo opet odjaše k stadu. Red Jesse je zamišljeno gledao za njime.

Tako to brzo ide, mislio je. McGillenovi moraju odstupiti, a njihovi nekad vjerni predradnici i goniči već razmišljaju dokle da im budu vjerni, da li im se to isplati ili je bolje ostaviti posao. Nalazimo se na putu s deset tisuća goveda. U Kanzasu ta goveda vrijede oko sto trideset tisuća dolara. McGillenovi će uskoro stradati, a ja...

VI

Dva dana poslije Red Jesse je stigao do dugog uspona prema Hannagan Medowu, kojim se već koristio španjolski Coronado sa svojim vojnicima i vitezovima kad je na konju stigao iz Meksika da ovdje potraži sedam zlatnih gradova Cibole.

Sada moraju uzbrdo uz strmi kanjon i kroz klanac potjerati deset tisuća grla stoke.

Dok je Red Jesse promatrao

stazu zvanu Coronado, mjereći je odozdo prema vrhu Rim, i nehotice je mislio na Roos, jer se gore, na brdu Mogollon Mesa, nalazio logor s kolima. Tamo je sada i njegova žena Roos.

Kad samo pomisli da je Roos njegova žena, to mu se čini tako nestvarno kao najudaljenije stvari u njegovu sjećanju.

Vratio se stadu. Upravo je nailazilo iz Black-kanjona. Laredo se s još nekoliko jahača odvojio od šiljastog početka stada i krenuo prema njemu.

Red Jess mu rukom pokaže prema vrhu.

— Tjerajte ih gore bez zadržavanja — reče. — Neka dva jahača stalno budu zajedno da mogu jedan drugome pomoći. Vjerojatno će zadnja goveda s jahačima morati za vrijeme uspona dva puta prespavati Laredo, ti jaši na čelu stada. Hoću da budeš gore. Tri stada još ostaju odvojena. Potraži gore u zemlji Mesa tri uvale ili doline.

Malo poslije svi su prionuli na posao. Trebalo je prvo potjerati uzbrdo bikove predvodnike. Nije im se htjelo ići. Nagonski su osjećali da će taj put, kojim su krenuli, donijeti samo muku. Ali grubo su ih potjerali u kanjon. Put se u početku strmo uspinje. Potok što teče dolje nije prevelik. Više se valja nego teče. A staza Coronado isprepleće se između kanjona i potoka.

Tjerali su bikove predvodnike bičevima i krajevima lasa. Nakon nekoliko opasnih borbi, za kojih su stradala dva bika, napokon je stado krenulo naprijed. Tri su goveda prva

pošla uzbrdo. Goniči su se pokazali jačima!

Prolazili su sati. Spustila se večer, a onda pala noć. Bila je to vedra noć i kanjon Coronado ispunjala je srebrnim sjajem.

Još su tjerovali goveda uz brijeg, grlo po grlo, skupinu za skupinom. Na stazi je bilo mjesta za tri ili najviše četiri goveda. A kako je u jednom stadu bilo više od tri tisuće životinja, rasteglo se u beskonačno dugu traku nalik na crva što polako gmiže prema gore. Bio je to na milje dugačak crv, sastavljen od bezbroja rogatih glava i košćatih leđa.

Između goveda po dva su jahača koji se brinu da stado ne zastane. Red Jesse je ostao dolje čekajući drugo stado. Tako nije mogao znati što se događa na dugom usponu ispred njega. Morao se osloniti na Lareda i jahače.

Kad su potjerovali na strminu i posljednju kravu s teletom, već je bila ponoć.

Red Jesse smota cigaretu. Pušeći, razmišljao je opet o Roos, o svojoj ženi, koja to zapravo još nije. Pogledao je gore prema Rimu. Da li ona u logoru, ležeći u svojim kolima, misli na njega?

Misli su mu prekinuli jahači koji su se upravo približavali. Red Jesse prepozna Phila Sharpa, koji je vodio drugo stado, i nekoliko njegovih gonika.

Phil Sharp je velik, žilav i gnjevan plavokosi Teksašanin. Nosi dva revolvera. On pogleda gore prema kanjonu Coronado.

— Dakle, to je? — upita.

— Ne čekajte — reče Red Jesse. — Odmah tjerajte stoku dalje. Svoja kola s kuhinjom možete ostaviti tamo gdje stoje naša. Potjerajte uzbrdo i prateće konje. Imamo nešto konja i u trećem stadu. Njih ćemo pustiti da zadnji idu uz kola s kuhinjom. Laredo je već gore. Sharpe, htio bih da jašeš na čelu svoga stada. Ovdje dolje jaću se pobrinuti za momke. Poravnat ću im noge.

— Tako, misliš da hoćeš? — upita oštro jedan od jahača.

Red Jesse ga pogleda pod svjetlom mjesečine. Vidio je divljega, dobro građenog, odvažnog momka. Izgledao je baš kao mladi bik, koji želi izmjeriti snage sa svakim starim, iskusnim borcem, jer vjeruje da sve može pobijediti.

— Meni nitko neće poravnati noge ako ja to sam ne želim — dobaci on. — Mene treba ljubazno zamoliti. Jesi li razumio, Rede Jesse McGillen? Čuo si da znam tvoje ime iz ratnih dana i tvoju slavu, a ipak zbog tog nemam pune hlače.

Red Jesse kimne. Poznavao je tu vrst divljih momaka. I sâm je u mladosti bio takva usijana glava.

— Mister — reče — ljubazno vas molim na sve mile načine da pomognete tjerati stoku. Je li tako u redu, gospodine?

— Moje je ime Chuck Killenny — reče mladić. A prije nego se primim posla, hoću jesti.

Red Jesse pogleda Phila Sharpa.

— No? — zapita. — Hoćeš li to srediti?

— Zašto ja? — odvrati Phil Sharp protupitanjem. — Nije

sa mnom razgovarao, zar ne?

— Ne, nego sa mnom — kimne Red Jesse.

Pogleda ulijevo, gdje je već nadolazilo drugo stado.

— Chuck, idi na posao! — reče.

— Goveda su umorna — odvratila Chuck. — A i mi, jahači, također smo umorni. Gladni smo. Ja govorim u ime svih ostalih.

— No, lijepo — reče Red Jesse te nehaijnim pokretom izvuče bič za bikove iz jabuke sedla. Onda natjera konja u propanj. Divlji Chuck Kilkeny, koji je posegnuo za revolverom, cijelu je stvar zamišljao mnogo lakšom. Doduše, izvukao je oružje prije nego što je Red Jesse stigao do njega, ali kad je podigao kolt, pogodio ga je bič. Metalni kraj udario mu je podlakticu poput sablje. Chuckovo tane zarilo se u zemlju.

Uto mu je već priskočio Red Jesse. Desnom rukom udario ga je u lice tako da je Chuck Kilkeny odletio sa sedla. Divlji momak nije dugo ostao na tlu. Odmah je skočio kriješteći:

— Sidi s konja da te smilavim! Dodi dolje, ti naduvena pasja buho, sjaši da ti ja pokazem!

— Prestani sada! — odgovori mu Red Jesse. — Dosta je, moj mladiću. Kad bih morao sjahati, onda bi to riješio kako treba. Zapamti, ja ne dopuštam svakom divljem Billu da se tako ponaša prema meni!

— Samo dodi, ti bastarde! — poviče divlje Chuck Kilkeny.

Red Jesse uzdahne i sjaše. Dok se okrenuo, već mu je mladić prilazio.

Činilo se upravo smiješno kako je lako Red Jesse onesposobio obje Chuckove ruke u zamahu. Onda ga je udario u želudac pa ga ponovnim udarcem odozdo prema gore bacio na leđa. Ali ni sada nije prestao. Gundajući gorko, on se sagnuo, podigao Chucka, i držeći ga čvrsto jednom rukom, udijelio mu što mu pripada.

Phil Sharp i ostali jahači gledali su mirno što se događa. Nepisani su zakoni goniča stoke, koji žive u skupini, da gospodaru stada priznaju mjesto predvodnika. Ako netko želi izmijeniti taj poredak, mora se sam boriti.

Red Jesse ispusti na zemlju onesviještenog Chucka Kilkenyja i popne se u sedlo.

— Neću više pretući nijednoga tvog jahača — reče. — Tada ću tebe zgrabiti, gospodine Sharpe. Ja sam gazda i ne dam se izazivati od svakog žutokljunca samo zato što vi želite saznati koliko sam jak i kako daleko mogu ići. Onda, gospodine, što još čekaš?

To je surov izazov, a ujedno i nedvosmislen zahtjev da ga bez ograničenja poštuju kao gospodara. McGillenovi su otišli. Jesse može računati samo na sebe. Nitko mu ne pomaže, nema prijatelja. Pa ipak mora biti gospodar. Ti surovi, divlji i nedisciplinirani momci, od kojih je svaki na svoj način neka vrst pobunjenika protiv svake prisile, ipak se pokoravaju samo krutoj sili. Žive u svijetu u kojem postoje samo jači i slabiji, samo goniči i gonjeni, i u kojem se uspostavlja poredak po činu jedino po tome koliko

je tko sposoban nadživjeti protivnika.

Phil Sharp šutke sjedi u sedlu, premda bi svašta htio uraditi. Ali on je prepametn da bi se sada odlučio. Ako je dosad sumnjao, sada točno zna. Ovaj Red Jesse brz je kao munja i tako siguran u sebe da čak ni protiv tako divljeg momka koji je posegnuo za koltom nije potegnuo oružje. I bez toga se s njime obračunao!

Phil Sharp se odjednom pomakne i okrene konja.

— Da, gospodine — reče pri tom Redu Jesseu. — Da, ti si gazda. Tko može u to sumnjati? — A onda se obrati svojim jahačima, koji su šutke čekali ne mičući se u sedlima: — Što još čekate? Tjerajte tu rogatu marvu gore! Hej! Tjerajte dok je još u pokretu!

Onda odjaše. Krenuli su za njim i uskoro su sa čelom stada imali pune ruke posla. Ova su goveda bila umornija nego ona u prvom stadu. Htjela su otpočiniti pošto su ih cijeli dugi dan gonili. A sada su se morala penjati uz kanjon Coronado. Goniči su imali muke s njima. Pod svjetlom mjeseca i kroz sve gušću prašinu Red Jesse je to dobro vidio. Ali ujedno je zamijetio i da se Teksašanin Phil Sharp razumije u svoj posao. On je pravilno rasporedio svoje jahače, a i sâm im je pružao dobar primjer.

Kad su bikovi predvodnici napokon shvatili da nemaju drugog izbora i kad su se pokorili, sve je bilo lakše.

Red Jesse smota drugu cigaretu.

— Ustaj, Chuck! — reče

grubo. — Ustaj i penji se u sedlo! Potreban si mi kao gonič. Hajde, kreni, moj mladiću!

Chuck Kilkenny sjedne. Glava mu se razbistrila.

— Nosio te vrag! — reče. — Za tebe više neću maknuti prstom. A kad potpuno dodem k sebi, ubit ću te, pa makar iz zasjede.

— Samo pokušaj. Poslije ćeš sâm sebe prezirati — reče Red Jesse. — Svaki momak koji misli da je velik a onda jednom bude poražen, prostački žudi za osvetom. Zato vjerujem da ćeš ti na kraju krajeva ipak imati previše ponosa a da bi pucao na mene iz zasjede. A možda bi mogao pomisliti na to da sam ja ovdje gospodar i da nisam imao drugog izbora. Vi ste htjeli saznati jesam li dovoljno jak. Pa lijepo, vidjeli ste da se ne hvalim. Zašto sada plačeš kad si pobijeden? Mladiću, kad ja ne bih mogao petšest takvih momaka kao što si ti smazati za doručak sve bez soli i papra, onda se ne bih ni odvažio potjerati ovoliko stado. Misli malo na to. A sada, hajde na posao!

Chuck Kilkenny ustane teškom mukom.

Stajao je njišući se na nogama i razmišljao. Zatim je bez riječi krenuo prema svome konju. Kad je sjeo u sedlo, rekao je promuklim glasom.

— Neko vrijeme ću te proučavati, gospodine. Moram nešto više znati o tebi prije nego što te ponovno napadnem.

Zatim odjaha na drugu stranu da pomogne goniti stoku.

Red Jesse u isti trenutak osjetiti gorčinu i olakšanje. Obuzi-

mao ga je silan umor. Na trenutak mu se činilo da gubi hrabrost, no onda potisne u sebi taj osjećaj. Ono što je upravo doživio morat će još mnogo puta savladati za vrijeme drugog puta. Zapravo je htio krenuti prema govedima da ih i sâm pomogne tjerati u klanac.

A onda je u svjetlu mjeseca ugledao na tlu Kilkennyjev kolt. Pojahao je tamo, sagnuo se iz sedla i podigao oružje. Samo se pravi, stopostotni kau-boj i jahač može tako duboko prignuti iz sedla da nešto digne s tla. To je prvo što kau-boj mora naučiti, kao i bacanje lasa.

Uzeo je oružje te potjerao konja. Naišao je na Chucka Kilkennyja koji je krajem svoga lasa udarao stoku i pri tom promuklo vikao. Vjerojatno mu je dernjava godila. Imao je priliku da se tako riješi napetosti zbog svoga poraza.

Red Jesse ga zove, ali ga je divlji momak čuo tek nakon trećeg poziva. Okrenuo je konja i došao.

Kad su se našli jedan kraj drugog, na rubu nezadovoljnog krda koje je rikalo, Red Jesse mu pruži kolt.

— Trebat ćeš ga, Chuck... ovako ili onako! — povikao je kroz onu galamu i nestao između rastrkanih goveda. Chuck Kilkenny je neko vrijeme držao oružje u ruci. U njemu su plamtjele divlje želje i porivi, jer nije iskesio lice samo zbog prašine. Čak je upe-rio cijev svog oružja u smjeru gdje je na rubu stada, usred prašine, vidio priliku Reda Jessea.

Onda naglo spusti oružje i

pogleda je li napunjeno. Njegova se sumnja nije potvrdila. Osim one jedne ispucane čahure, kolt je bio pun. Još trenutak je oklijevao čudeći se. Potom gurne oružje u korice pa divlje i prosto opsuje. Opet uzme laso i stane njegovim krajem mlatiti neposlušna goveda koja su se otimala, ne dajući se natjerati na uspon.

*

Prošla je noć i slijedećeg jutra pojavilo se treće stado. Ono je otpočinulo negdje u blizini. Harvey Ivingstone je šutljiv čovjek. Ne pita mnogo. Njegovi ljudi, koji su mogli prenoćiti i kojima je kuhar napravio doručak, dragovoljno su se prihvatili teškoga posla.

Red Jesse im je pomagao. Nije zastajao ni za jednim goničem, premda već drugi dan bez sna i odmora sjedi u sedlu. Ne štedi sebe, jer zna da samo na taj način može postići da ga poštuju ovi surovi momci.

Sati prolaze. Gonjenje tako ogromnog stada premašuje sve slične pothvate. Deset tisuća goveda kreće prema Rimu preko visokoga gorja Mogollon Mesa, slijedeći u usponu strmi put Coronado. Kad je nestalo i zadnje govedo i zadnji gonič, pojavi se oveća skupina rezervnih konja. Na kraju se dovaljaše i kola s kuhinjom.

Red Jesse se dobro najede i ostade na kraju kolone kao posljednji.

Upravo je i on htio krenuti uzbrdo, kad začuje da se s istoka približavaju jahači. Već izdaleka je vidio da je to američka konjica. Nailazio je kape-

tan Banner sa svojom četom. On je jahao na čelu zajedno s izvidnikom. Na kraju čete vodili su na konopcu dva konja bez jahača. To nisu bili teretni konji. Pa ipak nosili su na sebi beživotni teret. Dva su mrtvaca bila svezana poprijeko preko sedla. Jedan od tih konja je šarac i nije vojnički jer konjica nema šarene konje. Red Jesse je znao tko je posljednji jahao takvog šarca. A znao je i to da su sada McGillenovi potpuno izgubljeni.

Naime, drugi je mrtvac bio vojnik.

Među vojnicima su i dva ranjena. Sve je to Red Jesse vidio dok se mala patrola približavala.

Kapetan zaustavi konja sasvim blizu njega. Jahači iza kapetanovih leđa umorni su i iscrpljeni od duge potjere i žestoke borbe. Jedan ranjenik pada iz sedla.

Kapetan naredi da sjašu. Dva su se vojnika brinula za konja njihovoga palog druga. Kapetan gnjevno pogleda Reda Jessea.

— Ta prokleta banda McGillenovih! — reče. — Sada su napokon uništeni. Želim znati tko je ovaj poginuli?

— Frank McGillen — odvrati Red Jesse. — Kako se ta stvar odigrala?

Kapetan bijesno proguta slinu. Oklijevao je razmišljajući da li da uopće odgovori. No ipak reče:

— McGillenovi su se razdvajali. Razbjegli su se na različite strane, prisilivši tako i mene da svoje ljude podijelim u manje skupine. Moj je izvidnik uskoro naišao na trag koji

smo slijedili. Nakon tri dana iznenadili smo ovoga ovdje u njegovu logoru. Premda sam mu viknuo da se preda, stao je kao lud pucati oko sebe. Nije se htio predati. Nametnuo nam je ludu borbu. To je, dakle, Frank McGillen.

Red Jesse kimne.

— Kad su uništili Dragon City, on je dobio metak u nogu. Ožiljak je još svjež, jer je odonda prošlo tek nekoliko tjedana.

Kapetan pogleda prema klancu Coronado. Tragovi goveda jamačno će se još godinama vidjeti. Četrdeset tisuća papaka i više od dvije tisuće konjskih kopita ostavilo je jasne znakove.

— Vi ste potjerali stoku gore? — upita kapetan. U glasu mu se osjetio prizvuk poštovanja. Red Jesse kimne.

— To je tek početak — reče.

— Put kroz Šarenu pustinju bit će mnogo teži. Možda ću tamo izgubiti mnogo goveda.

— Jedno vam mora biti jasno, gospodine — reče kapetan Banner. — Ako to stado odvedete u Kansas, vlasti će ga zaplijeniti. Znači, vi ne gonite stado za McGillenove nego za razoreni grad Dragon City.

— Tako vi gledate na stvar, kapetane — odvrati Red Jesse.

— Ali i Ringo McGillen, kojega su objesili u Dragon Cityju, vriedio je nešto. Ja mislim da May McGillen ima pravo tražiti od toga grada milijun dolara za svoga linčovanog sina. Ako već govorimo o počinjenoj šteti, onda i taj račun valja uzeti u obzir.

Na to kapetan nije ništa odgovorio.

Red Jesse upita:

— Mogu li uzeti Franka McGillena? Njegova je majka gore, na Rimu, u logoru naših kola, i rado bi ga pokopala.

Kapetan Banner odmahne glavom govoreći:

— Moram ga povesti sa sobom u Fort Apache. Tamo će ga pokopati. Sve McGillenove koje pronademo i ubijemo na ovom području pokopat ćemo u tvrđavi Fort Apache.

— Nosite se do davola! — odgovori Red Jesse i krene za svojim stadom.

S gorčinom je spoznao da su McGillenovi izgubljeni.

VII

Mjesto na kojemu su se McGillenovi htjeli ponovno sastati zove se Spur Lake. To je malo naselje s jednim dućanom na nevelikom jezeru, a nalazi se istočno od puta Coronado.

Sloan Lane i njegov sin Roy, koji su se putem sreli u nekom klancu, prvi su stigli u naselje. Zatim se pojavio John McGillen. U sumrak je dojahao pred dućan, gdje je bio i salun. Patrick je stigao tek idućeg jutra.

Kasno popodne, kad je u Spur Lakeu čekanje postalo nesnošljivo, a svi se nisu pojavili, dojurio je na konju Ben McGillen. Bezbrizno se smijao. Krenuli su s Benom u salun i naručili piće. Onda reče Sloan Lane:

— Ako sada dode Frank, odmah krećemo dalje. Ja mislim da se već možemo prirediti za odlazak. Ne smijemo tolike dane proćutati na jednom mjestu. Sve da Frank i ne dode,

mi ćemo odjahati prije nego što padne mrak. Ako do tada ne stigne, morat će sâm za nama.

*

Sloan Lane skoči s ruba verande ravno u sedlo. Ostali članovi klana već su čekali u sedlima. Sa sobom su vodili konja za teret. U sutonu se zbog mraka nije vidjelo daleko. Noć se pojavila naglo, kao divlja zvijer koja u skoku sve pokriva svojom golemom sjenom. Najednom odjekne narednikov glas:

— Predajte se! Ovdje vojska Sjedinjenih Država! Opkoljeni ste. Ni miš se ne bi ovdje provukao. Predajte se, McGillenovi i Laneovi!

Trojica McGillenovih i oba Lanea sjedili su nekoliko trenutaka nepomični u sedlu. Onda promrmlja Sloan Lane:

— Bene, ti budalo! Zacijelo si ih kao blesavi ovan doveo svojim tragom. Ali mi ćemo se probiti! Njih vjerojatno nema mnogo. Ovaj urlikavac, ovaj plavi trbuh, samo nas hvata na prevaru. Hoiii!

On natjera konja upropanj. Ostali su ga slijedili. Pri tom su izvikivali stari pobunjenički poklič Južnjaka, jer sada su jahali protiv konjice Unije. Od reskih poklika konji poletješe silnom brzinom.

Uspjeli su se probiti i nestati u noći. Imali su veliku sreću!

Kad je iza njih narednik Hal Dunhill skupljao svoje jahače, jedan je nedostajao. Izviđač istupi i javi:

— Naredničke, vojnik Wayne je mrtav. Dobio je metak u glavu.

McGillenovi i Laneovi shva-

tili su brzo da im je mala vojnička patrola za petama. Samo su jednom zastali i osluškivali. Čak i kroz buku koju su stvarali njihovi vlastiti konji čuli su kas vojničkih konja. Taj zvuk je tipičan za konjicu dok juri. U tom uskom klancu zvuk se širi na milje daleko.

*

Dok su mjesec i zvijezde prolijevali na divlju zemlju svoje srebrno svjetlo, tjerajući u kanjon duboke sjene, izvidnik narednika Hala Dunhilla počinio je grešku.

Izvidnik, koji je kretao prema određenom mjestu, dao je znak da svi stanu a sâm je odjahao naprijed komad puta da može bolje osluškivati. Izvidnik je začuo topot konjskih kopita. Mislio je da se McGilleni još nalaze u bijegu. Zato je mirno jahao dalje. A patrola ga je slijedila.

Kad su morali proći kroz velike crvene stijene, naišli su s obje strane na revolversku vatru. Izvidnik je prvi pao. Platilo je životom svoju prvu i jedinu grešku.

Pucnjava je dolazila iz četiri revolvera.

Peti čovjek, Ben McGillen, jahao je dalje tako da izvidnik čuje topot konja i da ga to zavarava. Oba Lanea i dva McGillena umjetnici su u baratanju revolverima. Nisu to obični strijelci iz revolvera. U njihovim rukama koltovi imaju posebno razornu moć. U toj noći Laneovi i McGilleni postali su opakim ubojicama. Spasili su se samo narednik i dva njegova jahača. Narednik je uspio

dojahati do Spur Lakea, a onda je pao iz sedla.

Dok je Red Jesse kao posljednji jahao stazom Coronado prema Rimu, nije se žurio.

Polovica se momaka razišla na sve strane. Na stotine goveda uvuklo se s lijeve i desne strane u grmlje. Umorna goveda tražila su zaklon na svim mogućim mjestima.

Red Jesse je oko podneva prestigao troja kola s kuhinjom. Upravo su ih dvostrukom zapregom dovukli uz strmiji dio puta. Ljudi i životinje još su bili zadihani. Dok je Red Jesse prolazio, reče crni kuhar Gruda snijega:

— Gazda, hoće li biti još gore?

Jesse je malo zastao. Pogledao je lica ljudi koji su se sabrali u skupinu.

— Bilo kad bit će gore. — reče. — Ako želite, možete već sada napuniti hlače od straha. Dat ću vam dobar savjet. Ne budete li mogli dalje uzbrdo s kolima ni pomoću dvostrukog dvoprega, onda ih ispraznite. Iznosite teret i pokušajte krenuti s praznim kolima. A ne bude li ni tako išlo, onda rastavite kola, odnesite dio po dio na vrh i tamo ih opet sastavite. Jeste li me razumjeli?

Gledali su ga začudeno. Ali kimnuli su glavom. Znali su da kod njega ne vrijede nikakve isprike i da ne želi slušati pri-tužbe. Odjahao je dalje.

VIII

Nakon nekoliko dana počinjka prvo stado pod vodstvom Lareda krene ponovno na put kroz Šarenu pustinju.

Red Jesse nije nikad ostajao dugo uz jedno stado. On je samo nadzirao i dijelio zapovijedi, a noćio bi čas u jednom čas u drugom logoru. Tri su stada išla jedno za drugim tek s nekoliko milja razmaka. Dok su prolazila kroz doline ili ravnice, išla su usporedno, tako da i posljednje krdo dođe do dobre hrane.

Logor u kojemu se nalazilo pet kola s imovinom McGillenovih i Laneovih, nalazio se sada najviše dva ili tri dana udaljenosti od prvog stada. Neposredno iza kola išli su izvidnici. Ali razmak od njih do prvog stada nije bio veći od petnaest milja. Dnevne su vuče u ovoj zemlji tako kratke.

Braća McGillen i oba Lanea nisu slali vijesti niti davali od sebe znakova života. Ljudi su bili nestali, kao da su propali u zemlju. Jednog dana logor s kolima zaustavio se na rubu Šarene pustinje. Istog dana, nakon dugog vremena, Red Jesse je opet posjetio logor. U svjetlu dana koji se gasio on je još jednom pogledao prekrasne boje Šarene pustinje.

Roos mu je prišla i stala kraj njega, uhvativši ga za ruku.

— Bojiš li se da ćeš izgubiti stado, Jesse? — upita ga ozbiljno.

— Ponekad — odgovori on.

— Ne boj se! — nastavi ona mirno. — Ja znam da ti činiš sve što možeš i da nema čovjeka koji bi to bolje radio. Budeš li imao nesreću, to je onda neizbježiva sudbina. Jesse, McGillenovi su ti postavili jedan uvjet prije nego što su ti mene dali za ženu. Ali što se

mene tiče, taj uvjet ne vrijedi — ili ne vrijedi više.

Shvatio je što mu je time htjela reći i bez riječi joj je stisnuo ruku.

— Jednom, bilo kad — promrmlja — ja ću za tebe i sebe pronaći pravo mjesto i sagraditi kuću.

Polako su se okrenuli da se vrate u logor kroz noć koja je upravo nastupala. Bili su od logora otišli do strmine odakle se nadaleko pružao pogled preko Šarene pustinje. Čuli su glas May McGillen. Pozivala je na večeru. Noć se naglo spustila, prekrivajući zemlju tamom kao crnim kaputom. U logoru su gorjele vatre i svjetiljke.

A tada se odnekud pojavila banda jahača. Stigli su točno u pravi čas. Opkolili su logor. Red Jesse, koji je stajao uz vatru, tiho opsuje. Znao je da su izvidnici na putu i da su oko logora rasporedene straže. Pa ipak se pojavila ta banda, sastavljena od otpadnika, Indijanaca i mješanaca. Pojavili su se kao da se zemlja otvorila i ispljunula ih. Vjerojatno su jahali kroz jedan od klanaca Arroyo i tamo onesposobili postavljenu stražu. Zacijelo su već danima promatrali malu povorku kola i čekali pogodnu priliku da ih iznenade i napadnu.

Red Jesse još stoji uz vatru, blizu željeznog tronošca, na kojem visi veliki kotao za kavu iz kojeg se puši. Oštro gleda oko sebe.

Razbojnici su se podijelili. Još su na konjima. Većinom jašu nepotkovane mustange iz zemlje Mesa. Zato su se tako

tiho približili. Zaustavili su se između kola, držeći se granice dokle je dopiralo svjetlo. Oprezno su vrebali.

Red Jesse brz otkrije trojicu predvodnika. Jedan je čistokrvni bijelac. Drugi je Indijanac. Treći – sasvim sigurno mješanac.

Ta banda, sastavljena od tako različitih rasa, i svoje je vode izabrala strogo prema rasama svojih pripadnika.

Red Jesse razmisli još jednom koliko vlastitih ljudi ima u logoru i kolika je nadmoćnost bande. Premoć je bila velika. Osim njega u logoru su četiri vozača kola i tri mlada konjušara. Dva čovjeka se nalaze izvan logora na straži da ga čuvaju od iznenadnog napada. Ali tu dvojicu napadači su već zacijelo onesposobili.

May McGillen i Roos stajale su prilično blizu Reda Jessea. Kutom usana on tiho progovori:

– Maknite se malo od mene – odmaknite se!

Odmah su shvatile što od njih želi i zašto. Obje žene već dugo žive u divljoj zemlji punoj nasilja i odavno su naučile njene zakone. Zato su se pokorile bez pitanja i pritužbi. One su već otprije znale da se u takvim prilikama i u ovakvoj zemlji samo odlučnošću može pobijediti. Banda je došla da pljačka. Gladni su stvari koje se nalaze u kolima. Ta banda je najgori šljam ove zemlje. Redu Jesseu je jasno da Roos prijeti najveće zlo.

Bio je veoma zadovoljan što su ga Roos i njena majka odmah poslušale. Udaljile su se od njega, prišle polako jednim

kolima i stale leđima okrenute prema njihovoj bočnoj strani. Jedan od trojice vođa bande glasno se nasmije. Bilo je zle, divlje radosti u tome smijehu. Indijanac se također cerio. Mješanac je pak glasno upitao bijelca:

– Hannagane, čemu se tako smiješ? Zašto se toliko kesi i Pinal?

Hannagan, bijeli vođa, pokazuje preko glave svoga konja prema Roos.

– Ona nas se boji – reče. – A ne bi trebala. Jer mi je volimo, zar ne? Ona nam se sviđa od prvog trenutka, tako da ćemo jedva dočekati da je izbliza upoznamo. Jedino stara kraj nje ne vrijedi više ništa. Kako takva stara rugoba može imati lijepu kćer? Zar to nije čudo prirode?

Iznova su se nacerili, a oči su im sijevale.

Budući da su ti ljudi od malih nogu živjeli u sedlu, još su ostali na konjima. Tako su imali bolji pregled nad logorom. A zacijelo se i svaki pojedinac osjećao sigurniji na konju nego na vlastitim nogama.

Ali naglo, dok su se još njihovi jahači smijali, oni su se uozbiljili. Iz njih su strujile zloba i neobuzdana želja za nasiljem.

Hannagan reče:

– Pazite, ljudi! Prije svega mi želimo vaš novac i naravno sve ostale vrijedne stvari kao što je nakit i zlato. Mi znamo da vi većinom u kolima imate neke tajne pretince. Ponekad bačve s vodom i brašnom ili lonci s masti imaju dvostruko dno. Ne želimo gubiti vrijeme istražujući to. Dakle, dajte sve

radije dobrovoljno. Onda ćemo biti milostivi prema vama. A budete li nam dali mnogo, baš mnogo zlata i novaca, ostavit ćemo na miru vašu ljepoticu. Hej! Zar to nije dobra ponuda? Znaate, mi ovdje gore u zemlji Mogollon-Mesa vodimo težak život. Tamo nemamo nikakvog veselja. Rado bismo te vidjeli kako plešeš oko vatre, ljepotice. Kako se zoveš? Pridi malo bliže i okreni se da te bolje...

Dalje nije stigao. Ređu Jesseu McGillenu bilo je dosta. Više nije imao što čekati. Znao je da bi bilo ludo nadati se čudu. Ti razbojnici nemaju nikakvih obzira. Red Jesse zna da su već sada iz tame na njega uperene revolverske cijevi. Pa ipak se usudio. Drugog izbora nije imao. Sve je morao staviti na jednu jedinu kartu, morao je vjerovati u svoju sreću.

Kad mu je to u posljednjoj sekundi postalo jasno, izgubio je osjećaj za vlastiti život. Odbacio je sve od sebe što mu je bilo milo i drago, pa i nadu u lijepu budućnost s Roos, u njihovu zajedničku sreću.

Neprimjetnim ali kao munja brzim pokretom udario je željezni tronožac tako da se kava iz kotla izlila na vatru. Kad je zapištala para, Red Jesse se preko vatre bacio, u lijevu stranu, kroz pišteću paru, kroz iskre i dim, pa onda pao na tlo i pri tom povukao svoj kolt.

Kad je pripucao iz ležećeg položaja, postalo je jasno zašto na jugozapadu uživa već legendarnu slavu izvanrednog borca revolverom i zašto su ljudi McGillenova klana osigu-

rali sebi njegovu pomoć dajući mu Roos za ženu.

Hannagan, koji je s konja pucao na njega, nije ga pogodio. On se prvi svalio iz sedla i izdahnuo. Jedna mu je noga ostala zakvačena u stremenu tako da ga je izbezumljeni mustang vukao kroz logor, tražeći prolaz da pobjegne.

Drugi je pao Indijanac Pinal. Njega je Red Jesse pogodio drugim metkom. To mu nije bilo teško jer ga je Pinal htio pregaziti konjem.

Onda se Red Jesse bacio udesno u vatru i gusti dim. Jedva se zamjećivao u onoj pari. Posvuda je vidio bljesak pucnjeva i onda osjetio snažnu bol na glavi.

Gotovo je! Ta mu je misao još prošla kroz glavu. Onda je izgubio svijest.

*

Htio se probuditi, a nije mogao. Isprva je sâm sebi bio nalik na plivača koji se očajnički bori da iz tamne dubine izroni do svjetla i zraka. Zatim je nekako shvatio da se ipak budi. Kad je otvorio oči, u svjetlu svjetiljke ugledao je Roos kako se naginje nad njime.

— O, Jesse! — govorila je. — O, Jesse!

Rekla je samo te dvije riječi, no osjetio je njenu sreću i zahvalnost. Jer on je živ. Nije ga izgubila. Možda je već povjerovala da je mrtav. Možda je molila da ostane na životu. Rana na glavi nije bila tako strašna. Ono od čega se onesvijestio više je bilo nalik ha udarac puščanom cijevi.

Ali sada je opet pri svijesti i polako se može prisjetiti svega. Uspravi se i upita:

— A što je s bandom?

No prije nego što je do kraja izgovorio pitanje, ugledao je lica McGillenovih i Laneovih.

Isprva je vjerovao da je još ošamućen i da je sve bio samo ružan san. No onda je shvatio da leži na pokrivaču ispred kotača kola, jer se naslonio na nj kad se uspravio. Bila su to Roosina kola.

Oko njega su u polukrugu stajali McGillenovi i Laneovi. Svi su bili ovdje osim Franka. Prepoznao je Patricka, Bena i Johna McGillena. A vidio je i Sloana s Royem Laneom.

Gledali su ga prvo odozgo, a onda su čučnuli na pete, sabravši se u polukrugu oko njega i Roos.

— Stigli smo gotovo prekasno — reče Sloan Lane. — Nismo vjerovali da ćeš tako brzo otvoriti vatru i da ćeš tako brzo reagirati, Rede Jesse. Ali već smo bili zauzeli povoljne položaje, tako da smo mogli pucati na razbojнике čim su se malo pribrali nakon tvoga munjevitog poteza. U prvi trenutak su se iznenadili, no onda su stali pucati. Skinuli smo neke sa sedla. Osjetili su se u klopci i pobjegli. Takve bande u takvim situacijama obično uzmiču. Tvoji ljudi ovdje također su se mašili oružja. Sve je dobro završilo. Jedino ne biste smjeli postavljati logor tako daleko od stada. Jesse, ne predbacujemo ti. Ali to je bila greška.

— Da, pogriješio sam — reče Red Jesse gorko. — I vjerovatno ću i dalje praviti pogreške. A ako ste vi tako nepogrešivi, i ako ste sposobni stići u posljednji tren da nas spa-

site, onda biste mogli sami goniti svoja stada.

U njegovu je glasu srdžba čovjeka koji se osjeća odgovornim za svoj propust i to iskazuje ljutnjom.

McGillenovi i Laneovi odmahnu glavom. Nisu se nasmiјali, ali nisu se ljutili na njega. Shvatio je da mu zaista ne žele ništa predbacivati.

— Nijedan od nas ne bi bio bolji od tebe — reče Patrick McGillen. — Za jednog je čovjeka to pretežak zadatak, čak i ako je taj čovjek izuzetan. Ne, ni mi ne bismo mogli bolje. Samo vjerujemo da ti tu i tamo možemo pomoći kad zapadneš u nevolju. A sada moramo dalje. Vojska nam je još na tragu. Uskoro će dan. Nigdje se ne smijemo zadržati duže od nekoliko sati. Sva sreća što smo ovdje kod vas mogli dobiti svježe konje. Dakle, šurjače, samo nastavi. Drago nam je što nisi teže ranjen.

Patrick ustane. I ostali se dignu. Još jednom su ga pogledali, i on osjeti da im je drag, da je njihova jedina nada. Znao je da je za njih preopasno ostajati u blizini stada. Jedan za drugim zagrlili su Roos, a ona je svakoga poljubila.

Jesse se uhvati za glavu jer ga je boljela.

— Imamo li gubitaka? — upita.

Ona kimne.

— Jednog od vozača — bio je to Walker — nastrijelili su u trbuh i umro je. Ranjen je Carson i onaj momak kojeg zovu Chico. Ti si ubio dvojicu njihovih vođa, Jesse. Ujak Sloan ustrijelio je trećega. Razbojници

su imali još trojicu mrtvih, bilo ih je doista i ranjenih koji su uspjeli pobjeći. Mi smo se podvukle pod kola i sakrile iza kotača. Bila je to gadna pucnjava. Razbojnika je bilo više i dobro je što su pobjegli. Okolo su jurili konji bez jahača. Vatra se dimila i parila se od prolivene kave. Oh, Jesse, kako će to biti dalje?

— Uvijek nekako ide dalje — reče on.

X

Red Jesse je jahao dalje uz bok stadu. Poneki bi mu gonič mahnuo. Jedan od posljednjih ljudi koji su projahali blizu njega nije ga nijednom pogledao već je buljio u goveda. Ali taj mu je jahač poviknuo kroz svu onu buku papaka, mukanja i sudaranje rogova:

— Oprez, Rede Jesse. Dva su čovjeka pobjegla. Laredo to još ne zna. Dvojica su otišla.

Red Jesse zastane i pogleda goniča. Poznavao ga je ali mu nije znao ime. Držao se tako kao da gleda za stadom i kao da pokušava nešto pronaći u oblacima prašine.

Goveda su još stajala dolje u uvali: tri krave i jedan mladi bik. Tragovi dvojice odbjeglih goniča vodili su kraj goveda i nestajali u brežuljcima Mesquite.

Red Jesse podbode konja. Dva sata poslije ugledao je dezertere. Čekao je dok nisu otišli dovoljno daleko do neke male ravnice, a sâm se sakrivao iza brežuljka.

Uskoro su ga otkrili. Podboli su konje kako bi mu pobjegli. Tamo, na drugoj strani rav-

nice, uzdiže se gorje sa sikomomrom i ostalim grmljem. Ubrzo su shvatili da im bijeg neće uspjeti.

Bjegunci su dva divlja, prkosna momka, onoga sirovog kova, koji živi samo po vlastitim željama a teško se potčinjava drugome. Držali su ruke na dršcima koltova i vidjelo se da nisu samo prkosni nego i ozlojeđeni.

Jedan reče:

— Pusti nas da odjašemo, Rede Jesse McGillene. Nama je dosta toga prokletog gonjenja goveda. Jednostavno nam je dosta. Odlazimo. Gonite stado bez nas!

— Ne — odvrati. Red Jesse.

— Ja vas trebam sve do Kanzasa. Tek u Kanzasu mogu umjesto vas naći druge goniče. Morate ostati do Kanzasa. Još imate priliku da...

Dalje nije stigao, jer su oni izvukli revolvere. Divlji su i vjeruju u svoju sreću. Ne boje se nikoga pa ni njega, Reda Jessea.

Jednog je pogodio još u sedlu. Uradio bi to i s drugime da taj pri potezanju revolvera nije bio nešto sporiji od svog ortaka. Divlji je momak ispustio iz ruke kolt kao da je usijano željezo. Otvorio je usta da zove u pomoći ili da vrisne, no nije mogao istisnuti glasa iz sebe. Odjednom je izgubio svu svoju divlju silovitost.

Red Jesse sjaše. Krene prema momku koji se stropštao iz sedla. Čovjek je bio mrtav. Jesse je morao brzo izvući kolt i pucati da bi se mogao — bude li potrebe boriti i s drugim protivnikom. Zato je morao što prije završiti s

prvim napadačem. Takav mu-
njeviti hitac on nije mogao
usmjeriti kako je htio. Inače bi
pokušao samo raniti čovjeka.

Sada je kasno, momak je
mrtav.

Red Jesse se polako uspravi.

— Vi budale! — reče gorko.

— Zar niste uvidjeli da ne
mogu dopustiti da mi ijedan
gonič pobjegne? Inače bi us-
koro polovici jahača dojadilo
gonjenje? Ostavili bi me da
sam tjeram deset tisuća go-
veda. Dok ne završi ovaj put,
nema bijega! To je stari nepi-
sani zakon gonika. Digni ga!
Jesi li čuo? Prebaci ga preko
konja!

Kauboj poslušao. Da nema
suncem opaljenu kožu na licu,
vidjelo bi se kako je blijed.
Jesse mu pomogne prebaciti
mrtvoga preko konja i čvrsto
ga svezati. Onda su se bez ri-
ječi otputili istim putem na-
trag.

Kad su stigli u logor prvoga
stada, tamo su jahači upravo
povećerali te su većinom ležali
na svojim dekama. Stražari su
u tami okruživali goveda. Je-
dan je jahač svirao na usnoj
harmonici.

Laredo, koji je vjerojatno još
jednom pošao u kontrolu stra-
žara stada i tek se prije neko-
liko minuta vratio u logor, još
je stajao uz vatru, držeći u ruci
limeni lončić s kavom. Pijući
kavu stisnutih usana pogle-
dom je pratio došljake.

Netko iz pozadine poviče:

— Pa to su Archie Logg i
Pinky Wells! A Archie leži
mrtav preko konja!

Na to svi skoče sa svojih gu-
njeva i izađu iz tame, kamo su
se povukli da prenoće. Šutke

su stali u krug. Vatra je obasja-
vala njihova čvrsta, gruba, od-
važna i većinom bradata lica,
koja su uz plamen izgledala još
ozbiljnija nego što su bila.

Tiho je. Jedino dašću konji
došljaka. Svi su čuli kako je
Red Jesse rekao čvrstim i su-
him glasom:

— Laredo, već drugi put
imam muke s tvojim mom-
cima. Ovaj put su ti pobjegla
dva čovjeka. Ja sam ih ulovio,
a to je bio tvoj posao. Moram li
još nešto uraditi za tebe, gospo-
dine? Ili ti je svejedno koliko
ćeš jahača izgubiti?

Laredo stoji mirno i ništa ne
odgovara. Onda prolije ostatak
kave u vatru. Njihao se na svo-
jim dugim, malo iskrivljenim
ali gipkim nogama.

— Ja bih ih sâm vratio —
reče. — Ali kad sam saznao za
to, ti si već krenuo za njima.
Možda se ti, gazda, i nisi tako
brzopleto trebao miješati u
moje poslove. A možda bi Ar-
chie ostao živ da sam ih ja go-
nio i vratio.

— Možda — reče Red Jesse
polako. Onda odozgo, sa sedla,
pogleda ostale. Osjetio je nji-
hove divlje, užarene poglede.
Osjetio je prodor neprija-
teljstva, tvrdokornosti i kivno-
sti. Ljudi su osjetili da ih on
drži u šaci jer je vratio dva
dezertera, jednoga od njih
mrtvog. Osjećali su se kao
prebijeni. Shvatili su i to da ih
čvrsto drži, da više nikad neće
biti slobodni. To im se nije svid-
jelo. Nisu htjeli izgubiti osjećaj
slobode.

Ali Jesse reče:

— Nitko vas nije prisilio da
sa mnom krenete na put. Ali
sada ja prisiljavam svakoga od

vas da ovdje ostane i obavlja svoj posao. Meni je od samog početka bilo jasno da ste vi ušljiva banda, koja zato drži s McGillenovim što uz njih ima najbolju zaštitu. Većinu od vas negdje traže potjernicama, većina od vas odnekud je pobjegla i s teškom mukom se skriva od svoje prošlosti. Kod McGillenovih ste svi našli posao, zaštitu i sigurnost. Zato su McGillenovi stekli vašu tobožnju vjernost. A sada, kad su oni sami u bijegu i kad se vimate vratiti onamo odakle ste jednom pobjegli, sad želite odustati. Ali toga nema! Tko želi prestati s poslom bez moga dopuštenja, taj mora biti u koltu brži od mene. Jeste li razumjeli?

Nije ni čekao da mu tko odgovori već je odjahao iz logora. Iza njega je ostala tišina.

Onda nečiji glas upita:

— Hej, Pinky, je li to bilo umorstvo ili...

Pinky Wells sjedio je na svome konju sav utučen. Još je držao u ruci uzde onoga drugoga konja. Pogledao je svoga mrtvog suputnika.

— Ne — reče polako — nije bilo umorstvo. Mi smo u isti čas povukli oružje na njega. Vjerovali smo da ga možemo zateći i mecima skinuti s konja. Archie je sebe smatrao brzim revolverašem, koji se može sa svakim upustiti u borbu. Rekao mi je još prije da sigurno može pobijediti Reda Jessea. Ali njega nitko ne može potući! Mogao je i mene ustrijeliti prije nego što sam stigao pucati. Bacio sam svoj kolt kao užareni kamen.

Ispustio je uzde iz ruku.

A onda izgovorio stisnutog grla, gotovo jecajući:

— Archie je htio pobjeći zato što je mislio na neku djevojku u Socorro. I meni je rekao da će mi u Socorro biti ljepše nego ovdje s tim prokletim govedima.

Red Jesse potjera konja prema drugom logoru, koji je od prvoga bio udaljen jedva milju. Mislio je na Roos, koja se odmarala u tom logoru, i htio je k njoj. Ostao je samokod te misli. Nalazio se na udaljenosti od četvrt milje i stajao naslonjen ledima na neku stijenu.

I opet se morao boriti na primitivan način i morao je ubijati. Zbog toga mu je bilo teško. Znao je da će to još često morati činiti, sve dok ne dođu do cilja. Pitao se da li mu se isplati sve ovo što radi? Nije li mogao uzeti Roos i s njome nekamo otići? Mogu li McGillenovi od njega zahtijevati da se upušta u taj pakao samo da bi njima spasio krdo?

Ali on je sklopio posao s Roosinom braćom. Zaključio je ugovor s divljim klanom. Sve i kad Roos ne bi tražila od njega da se drži tog ugovora, on je dao svoju riječ McGillenovima i Laneovima. Obćao im je da će njihovu stoku odvesti u Montanu. I odvest će je.

Pouzдали su se u njega, kao što se on mora pouzdati u svoje goniče. Nijedan sada ne smije otpasti. Dva je bjegunca vratio i to jednoga od njih mrtvoga.

Zato i on sada mora izdržati do kraja. Inače ne bi imao prava ustrijeliti Archieja.

Osjetio je osamljenost, koju su prije njega osjetili mnogi

ljudi njegova kova u sličnim situacijama. Čovjek koji vodi naređuje, otkriva, jednom riječju čovjek koji ima odgovornost – takav je čovjek uvijek sâm.

Red Jesse će putem vjerojatno još često proliti krv i morati ubijati. Protiv svih poteškoća i nevolja morat će se boriti primitivnom silom, bezobzirnom čvrstinom i neslomljivom voljom.

Nakon nekog vremena ustao je i ponovno se bacio u sedlo. Što mu preostaje? Ako ne želi odustati i pobjeći poput kakvoga kukavičkog dezertera, onda mora nastaviti i boriti se – uvijek se iznova boriti protiv svega, što god došlo.

Nakon tri dana toliko su napredovali sa svojim ogromnim stadom da se više nisu mogli okrenuti. Povratak do vode bio bi predalek. Izvidnici su još ujutro javili da u Mallow Creeku nema vode nego samo malo vlažnog pijeska i da nema vode na drugom mjestu. Kasno popodne istoga dana Red Jesse je s malog brda promatrao stado. Još je djelovalo silno, gotovo elementarno.

Velika površina od nekoliko kvadratnih milja prekrivena je dugorogim govedima. I još pristižu nova. Ali već ima oslabljenih životinja, koje se vuku za stadom. Stoka već silno žeda i svaki dalji sat bez vode označit će njen kraj.

Red Jesse zna da će se stanje sve brže pogoršavati. Gleda u nebo i pogledom istražuje sve pojedinosti. Jučer su doživjeli sušnu oluju i pravo je čudo što goveda nisu krenula u stampedo. Možda su za to bila pre-

morena i iscrpljena. Ali Red Jesse zna da i iscrpljenija goveda mogu krenuti u stampedo.

Sada ponovno prijeti nevrijeme. Možda i ovo bude sušno te će se ispucati samo u gromovima. Onda preostaje još samo nada da će se nekoliko milja dalje, kod Mallow Creeka, spustiti kiša.

Red Jesse zna da će sutra pasti odluka o sudbini stada. On više ne može ništa učiniti. Za povratak je prekasno. A bez vode više neće moći tjerati stado ni cijela dva dana.

Spustio se s brda i ujahao u logor s kolima, koji se sastojao od pet kola McGillenovih i Laneovih. Troja kuhinjska kola, od kojih svaka imaju svoje kuhare, razdijeljena su duž ogromnog stada.

Laredov logor nalazi se na jugozapadu, iza krda. Ivings-tone se drži sjeverozapadne strane. Sharp ima ljude na jugoistoku. Jedino je prema sjeveroistoku sve otvoreno. Tamo patrolira tek nekoliko stražara stada.

Čim je Red Jesse stupio u logor, Roos mu dode u susret. Smijući se, dizala je ruku na pozdrav.

– Zdravo, kauboju! – pozdravi ga.

Vidio je po njenim očima da se raduje što ga ponovno vidi. Naslutio je da je svim svojim dobrim željama i svom svojom snagom na njegovoj strani. Kad bi mu njene dobre želje mogle pomoći, onda zacijelo ne bi morao imati briga.

Sjahao je, i dok su stajali jedno pred drugim, ona se po-

diže na nožne prste i poljubi ga.

* * *

Dva sata poslije udari grom u stado, usmrti desetak životinja, a ostale preplaši tako da su se govoda silno uznemirila.

Jurnula su prema sjeveroistoku. To je bila prava sreća, jer su govoda isto tako mogla navaliti u bilo kojem drugom smjeru i pregaziti jedan od logora.

Tutnjava četrdeset tisuća papaka jača je od grmljavine i rikanja oluje. Ljudi su skočili u sedla, jer je i to ulazilo u pravila da svaki jahač i preko noći ima spremnoga i osedlanog konja, privezanog u blizini o napeti konop. Te noći je taj običaj korisno poslužio.

Red Jesse je osobno poveo jahače iz logora. Jedva su se udaljili stotinu metara, kad se spustio prolom oblaka. Obljevale su ih silne količine vode, tako da su ljudi i životinje jedva dolazili do daha. U ovoj zemlji suprotnosti i prolom oblaka je neobično snažan.

Pustili su stado da trči jer se kretalo u pravom smjeru. Bilo je to sverazorna i ničim zastavljiva neman od deset tisuća glava.

Goveda jure kroz uvale, preko ravnice, pretrčavaju uzvišice i ravne lančane brežuljke; gaze grmlje, stabla i raslinje, ranjavaju se na kaktuse, čije bodlje znaju biti oštre poput noža.

Stado juri i pri tom, dakako, ima gubitaka.

Ljudi također jašu divlje i odvažno. Često i ne vide ništa nego jednostavno puštaju ko-

nje da jure u neizvjesnost tame. Zatim su opet munje obasjale kraj. Tako je to išlo otprilike dvadeset milja.

Nevrijeme se postupno pretvorilo u kišu, koja Šarenu pustinju vjerojatno opskrbljuje vodom za cijelu godinu ako ne i duže, puštajući da se napune podzemni izvori, koji se onda danju pokazuju kao mjesta puna vode.

Stado se od Mallow Creeka potpuno umirilo, a potok je u međuvremenu postao nabujala rijeka koju ni ljudi ni životinje ne bi mogli prijeći.

Tlo uokrug pedeset milja nije moglo brzo upiti toliku vodu. Ona se spuštala iz tisuća usjeklina i skupljala u potoku, pretvarajući ga u razularenu bujicu. I to samo na nekoliko sati. Izmoreno se krdo smirilo.

Ali jahači nisu imali mira. Trebalo je sada pronaći na stotine odbjeglih, ranjenih ili zaoostalih govoda i idućeg dana ih potjerati u stado.

* * *

Da je Red Jesse vodio dnevnik tog putovanja, onda bi za iduće tjedne zapisao otprilike ovako nešto:

17. svibnja 1870.

Petog dana nakon stampeda krećemo dalje. U stampedu smo izgubili oko petsto grla, koja su se ozlijedila na razne načine. Ali dobro napredujemo, jer posvuda nalazimo vode. Moramo provesti stoku kroz Šarenu pustinju.

18. svibnja 1870.

Opet je dezertiralo nekoliko jahača. Dvojicu su vratili Laredo i Ivingstone. Tri slijedeća bjegunca vratili su McGille-

novi i Laneovi, koji su nam se opet približili, pošto su se otarasili vojničke patrole. Pripadnici divljega klana, dakle, opet bdiju nad nama, pokušavajući da mi pomognu. Sve smo dezertere svezali za kotače kola i išibali. Za to su se pobrinuli njihovi dotadašnji predradnici.

25. svibnja 1870.

Prešli smo Šarenu pustinju i tjeramo stado južno od Enchanted Mese prema Rio Grande. S one strane rijeke leži Albuquerque.

Zemlja je ovdje teška i surova. Neprestano moramo preko novih prijelaza. Naše stado kreće doduše voljno, jer su goveda navikla na to. Ali danas sam moram jahati sedam milja da bih sa čela stada dospio do kraja. Za to vrijeme goveda su prolazila u tankom lancu kraj mene drugim smjerom.

16. lipnja 1870.

Prešli smo Pecos i približavamo se Canadianu. Ravnice Kanzasa nisu više daleko. Naše stado prijeđe ponekad više od deset milja na dan.

Goniči su sve zlovoljniji i neprijateljski raspoređeni. Moram čvrsto pritezati uzde. Već je dva puta noću iz zasjede netko pucao na mene. Ne vjerujem da je to bio Chuck Killenny.

Trojica McGillenovih i oba Lanea još su u bijegu ispred vojske i nekoliko skupina lovaca na ucijenjene glave. U međuvremenu je povišena ucjena na njihove glave, i to mrtve ili žive.

Mislim da ne mogu više računati na njihovu pomoć ako opet zapadnem u neprilike.

U Kanzasu će zacijelo biti tako zaokrenem li prema sjeveru umjesto da gonim stoku dalje prema istoku prema Dodge Cityju.

To bi, dakle, stajalo u dnevniku gonjenja stoke da je postojao. A da je Red Jesse vodio i svoj osobni dnevnik, onda bi se danima i tjednima u tom dnevniku za vrijeme cijelog dugog puta moglo čitati isto:

Jedino svjetlo na ovom svijetu za mene je Roos. Ponekad se vidimo samo izdaleka ili se uopće ne vidimo kad jašem s druge strane stada ili dok noćim u nekom drugom logoru. Ali čim dodem k Roos, osjetim da me voli i da mi je dobra. Bili bismo već odavno pravi muž i žena da me stado ne obavezuje. Nigdje se ne mogu zadržati duže od četiri sata. Ako preživim ovo gonjenje stoke, Roos i ja ćemo zacijelo negdje biti sretni, bez obzira na to kako završio taj put sa stokom.

Ponekad bih rado odustao od gonjenja, jer će od Kanzasa dalje biti još gore. Put prema sjeveru vodi kroz zemlju Indijanaca i bizona.

* * *

24. srpnja je stado u dva dana prešlo Canadian i za tu noć se još jednom zadržalo blizu zelenog pašnjaka kraj obale, između malih potoka, da bi se dobro odmorilo za sutrašnji polazak.

U sumrak Red Jesse krene na konju prema kuhinjskim kolima Laredovih goniča. Kola su stajala posve blizu obale, između nekoliko stabala, i zadnja su nakon stada rezervnih

konja prešla preko prijelaza zvanog prijelaz-Canadian.

Jelo još nije bilo gotovo momci su pili kavu. Jahači, koji sada nisu morali paziti na stoku, sabrali su se na ravnoj pećini uz rijeku i promatrali povorku goveda u zadnjem odsjaju dana. Svi su oni znali da će sutra krenuti dalje i da opet mnogo dana neće imati priliku okupiti se i oprati odjeću i rublje.

Osim kuhara u logoru je Laredo, koji je tek stigao. Stoji uz vatru i pije kavu. Čim je Red Jesse sjahao, Laredo ga oštro pogleda.

I Red Jesse iz velikog kotla natoči sebi kave u cinčani vrč. Pijući kavu, promatrao je Lareda. U njegovim tamnim očima vidio je iskru.

— Ti si sa svojim ljudima prilično dugo bio na kraju, Laredo — promrmlja Red Jesse. — Sutra ćeš preuzeti istočni bok. Ivingstone će sa svojim mladićima ostati na kraju, a Sharp na zadnjoj strani. Je li to jasno?

Laredo ispusti lončić s kavom.

— Hej — reče — željeznička pruga Santa Fé za Kansas vodi do Cimarrona, a to je prema istoku. Tim putem treba ići stado. Dakle, nema istočnog boka. Na istoku je čelo stada.

— Ne — reče Red Jesse mirno. — Mi ne idemo prema istoku prema Dodge Cityju. Sutra prije izlaska sunca krećemo prema sjeveru. Prema sjeveru, gospodine!

— Laredo odmahne glavom.

— McGillenovci su ljudi — reče tada polako. — A ja ne bih nikad pomislio da ćeš sud-

jelovati u toj ludosti. Već sam ti prije rekao da na mene možeš računati do Kanzasa. Pa dobro, sada smo uskoro u Kansasu. Ako krećeš prema sjeveru, nemoj računati na mene, ni na moje ljude, ni na jednoga.

Sada je sve došlo na vidjelo! Jesse je to predvidio. Znao je da će doći taj trenutak. Pa ipak je u njemu osjećaj gorčine, žaljenja i rezignacije. Dosad su tri predradnika držala s njime. Sad mu se čini da će se sva trojica pobuniti.

— Laredo — reče — potrebna mi je tvoja pomoć. I Ivingstoneova i Sharpova. Ne mogu goniti deset tisuća grla stoke s goničima koji su spremni dezertirati ako mi vi ne pomognete. Potreban si mi, Laredo. Platit ću ti dobro. Razumiješ li? Molim za pomoć. Mi ne možemo u Dodge City. Tamo bi nam vjerojatno zaplijenili našu stoku. Mi smo svi Mc Gillenovima i Laneovima dali riječ da...

— Divlji klan ne postoji više — oštro vikne Laredo.

Kuhar koji je skupljao drva za vatru zastao je i od čuda gotovo pao u nesvijest.

— Oni su gotovi — reče Laredo. — Brojimo se još samo mi. I nama pripada stado. Ja od početka nisam ni htio drugo nego dotjerati to stado do Kansaza. Mi ćemo ga već dovesti trgovcu, prije nego što ga vojska ili kakav sudac stignu zaplijeniti. U svakom slučaju, to je bolja prilika nego krenuti s deset tisuća goveda kroz zemlju bizona i Indijanaca. Ti si lud ako misliš da će nam to uspjeti. Izgubit ćemo i

goveda i glave. To nikome ne može poći za rukom!

— Može — reče Jesse ozbiljno. — To je već netko učinio. Još prije dvije godine tjerali su stoku u Montanu. To je stado krenulo iz Teksasa i djelomično je stiglo do cilja. Već ima goveda u Zlatnoj zemlji Montane. Prvu su zimu podnijela bolje nego što se mislilo. Moguće je! U Dodge Cityju u najboljem slučaju plaćaju za bika trinaest dolara. Ali u Montani se dobiva stotinu dolara!

Ušutio je i pogledao u stranu, jer su dva kauboja dojahala u logor. Prepoznao je Phila Sharpa i Harveyja Ivingstonea. Ivingstone dobaci hladno još s konja:

— Dobro je što smo se našli ovdje kod Lareda, Rede Jesse. Phil i ja mislimo da već jednom moramo razjasniti ono što treba doći.

— On hoće u Montanu — reče Laredo žestoko. — Ta prokleta budala želi doista učiniti ono što je prije tisuću godina obećao u Arizoni, kada su još postojali divlji McGillenov i Laneovi. Harvey, ja se bojim da ćemo ga sada smjesta morati nagovoriti da promijeni mišljenje, pa ako mora biti i na onaj... jedini način. Drago mi je da ste došli. Jer sâm to vjerovatno ne bih uspio učiniti.

Ušutio je s ledenom odlučnošću.

Ivingstone i Sharp sjašu bez riječi. Potjeraju konje u stranu i stupe na drugu stranu vatre, kraj Lareda.

— Sva trojica smo protiv tebe, Jesse — reče — Ivingstone sporo i hladno, kako samo može govoriti Teksaša-

nin koji je odlučio ići do kraja.

— Nadglasali smo te, Red Jesse — reče Phil Sharp.

Njegov je teksaški način govora bio još opušteniji i hladniji nego Ivingstoneov.

— Vidiš li, Rede Jesse? — upita Laredo. Njegov se osmijeh pretvorio u pobjedonosno cerekanje. — Znaš, Rede Jesse — dodao je — nama McGillenovi nisu dali lijepu djevojku da im ostanemo vjerni. Zbog toga smo zadržali bistru glavu. Nas se ne može pridobiti slatkim osmijehom i s nekoliko poljubaca. Hombre, zar ti ne shvaćaš da su te McGillenovi uz pomoć lijepe žene jeftino dobili? Prestani hombre! Prijedi na našu stranu! Za svakoga od nas bit će najmanje dvadeset tisuća dolara...

Dalje nije stigao, Red Jesse ga prekine.

— Vi pasje buhe! — reče hladnokrvno. — Prije nego što McGillenovima i Laneovima ukradete stado morat ćete mene maknuti. A to u najmanju ruku dvojica od vas neće preživjeti. Pa sada odlučite!

Čim je izgovorio posljednje riječi, lako je udario rukom po svom glatkom i tamnom dršku revolvera, koji je ležao u korici odmaknut od tijela. Malo su se lecnuli kad su čuli taj zvuk. Onda su se ukipili, smješeci se kao da su se smrзли.

— Dakle, on to hoće — promrmlja Laredo.

— Pravo mi je — izjasni se Phil Sharp.

— I meni, jer mi nismo drugorazredni momci. Ne može on oboriti dvojicu od nas, najviše jednoga. A i to je dobra prilika — reče Ivingstone kruto.

Stajali su i čekali. Trebalo im je još nekoliko sekundi da se u sebi pripreme za tešku odluku, za onu crnu sekundu koja odlučuje o životu i smrti. Oni će naglo prijeći na djelo, reagirat će refleksom, imajući samo jedno na umu: da ubijaju a sami pri tom prežive. Bio je to onaj strašan vremenski razmak prije divlje provale razaranja i uništavanja.

Upravo u toj sekundi umiješao se među njih peti čovjek.

Nije to bio crni kuhar, koji je još čekao po strani, ne mičući se i držeći u rukama sakupljena drva da bi naložio vatru.

Taj je peti čovjek već prije stigao gore s rijeke. Nisu ga vidjeli od kuhinjskih kola, a zaklanjali su ga i posvuda privezani konji. Sada se pojavio iza stražnjeg dijela kola. Bio je to Chuck Kilkenny, koji je na samom početku puta iskušao koliko je Red Jesse jak.

— Čuo sam što govorite — rekao im je. — Morate i sa mnom računati.

Nisu znali što misli dok nije naglo krenuo i stao na stranu Reda Jessea. Zaustavio se tih uz Jessea i gledao preko vatre ona tri pobunjena predradnika.

— Možete početi — dodao je.

Bili su zapanjeni. I Red Jesse se čudio. Ali ništa nije pitao. Samo je Laredo pitao:

— Zar si poludio, Chuck?

— Nisam — nasmiješio se Chuck Kilkenny. — Vi samo dobro ne shvaćate. Potukao me je i natjerao na red. Zato sam ga mrzio. Htio sam ga ubiti prvom prilikom. Da, tako je to bilo. No, dok sam nastojao pro-
naći njegove slabosti i greške,

jer sam ga promatrao i proučavao, otkrio sam da je on zaista veći nego i jedan od nas. On je ovdje gazda. Kao takav, morao me je onda ukrotiti. Više me ne smeta što me naučio pameti. Neću da ga vi udesite kao tri vuka brdskoga lava. Ja sam na njegovoj strani zato što drži zadanu riječ, zato što ima hrabrosti i umrijeti za ono što je obećao. Laredo, ti me ne možeš pobijediti koltom. Pokušaj!

Time je sve rekao. Njegovo je objašnjenje bilo jasno i razumljivo.

Svi su ga shvatili. Pa premda su revolveraši, razbojnici u sedlu i na neki način divljaci, koji su se našli u zajedničkoj težnji da prisvoje stado, ipak su još posjedovali onaj ponos boraca koji je teško objasniti. Možda je to neka vrsta razbojničko-viteškoga ponosa.

— Pa lijepo, Chuck — reče Laredo. — Ja te shvaćam. Ti želiš doista na njegovoj strani u smrt?

— S tobom, Laredo — odvratila Chuck Kilkenny.

Možda bi tada došlo do borbe.

No tada je crni kuhar ispustio iz ruku drva koja je do tada mirno držao. Pojurio je do svojih kola i brzim pokretom zgrabio pušku na sačmu. Svatko je znao da je u toj pušci indijanski nabo.

I on je stupio na Jesseovu stranu.

— Jesse je gazda — rekao je Crnac grleno — kome nitko nije ravan. Mnogo će momaka biti uz njega. Možda to nisu bili na početku. Ali sada hoće!

— Ti, prokleta crna huljo! — progundala Laredo. — Ti, sine

crne divlje svinje i majmuna. Ja ću tebi...

— Ako mi kažeš još jednu uvredljivu riječ, prepolovit ću te — prekine ga kuhar. — Moje je ime Jack Golden, gospodine. Borio sam se za snage sjevera i poubijao masu pobunjenika. Bio sam narednik u 4. pješачkoj četi obojenih. Jesi li čuo, gospodine?

Laredo zaškriguta zubima.

Možda bi i sada ipak došlo do borbe. Jer Laredo, Sharp i Ivingstone pripadaju onoj vrsti koja u takvom položaju ne zna uzmaknuti. Na početku, dok je još Red Jesse sâm stajao nasuprot njima, možda su mogli velikodušno odustati. Ali sada, natjerani u škripac, zbog svoga ludog ponosa više nisu mogli odstupiti. No stvar se drugačije završila. U logor su došli jahači. Začuo se oštar, promukao glas:

— Hoj, jesu li ovdje Red Jesse, Laredo, Harp i Ivingstone? Svetog mu dima, moramo li jahati oko cijelog stada da vas pronađemo?!

To je pitao Patrick McGillen.

S njime su stigli Ben i John McGillen, zajedno sa Sloanom i Royem Laneom. Znači, sva petorica su još zajedno.

Dojahali su do vatre. Osjetivši odmah napetost, Patrick McGillen upita:

— A što se to ovdje događa?

Red Jesse, koji je neprestano držao na oku svoja tri predradnika, opazi kako su postali još prkosniji i još odlučniji na zlo. Nalaze se u klopci, to znaju. Samo da Red Jesse kaže ijednu riječ, morat će se očajnički i bez imalo izgleda u spas boriti za svoj život.

Kao što je trećeg dana boravka u Šarenoj pustinji pala kiša, tako su sada pravovremeno stigli McGillenovi i Laneovi da pomognu Redu Jesseu u nevolji.

Prati ga sreća.

Okrećući glavu prema Patricku McGillenu, koji je na svom konju prišao blizu vatri, on reče:

— Drago nam je što vas vidimo, Pate. Sastali smo se ovdje da se posavjetujemo, jer već sutra krećemo prema sjeveru. Je li tako, ljudi?

Pogleda Lareda, Ivingstonea i Sharpa. Gledao ih je jednoga za drugim. Uzvratili su mu pogled. Shvatili su da im daje priliku i kimnuli jedan drugome. Da nije bio tako plemenit i velikodušan, brzo bi bili mrtvi.

— Onda se vratite do svojih ljudi — reče Red Jesse mirno.

— Sve je jasno.

Pogledali su ga. Uskoro su odjahali. Kuhar se primio svoga posla. McGillenovi i Laneovi su sjahali.

Chuck Kilkeny se također udaljio od vatre. S rijeke se stanu vraćati jahači sa svojim rubljem.

Patrick McGillen natoči sebi kave iz kotla. Zveckajući ostrugama i Sloan Lane pride bliže te i on uradi isto.

Dok su pili vruću kavu, promatrajući pri tom Reda Jessea preko ruba kositrenih vrčeva, Patrick upita hladno:

— Poteškoće, šurjače?

— Samo uobičajene, koje za vrijeme vuče traju svakog dana na nov način — odgovori Red Jesse. — Dosad smo ih svladavali. Ili mi možda imate što prigovoriti?

Na to se nakese McGillenovi i Laneovi.

Patrick polako reče:

— Ne, ti si u redu, Jesse. Mi smo prije pola sata već razgovarali s mamom i Roos. Roos također kaže da si u redu, potpuno u redu, šurjaće.

XI

Idućeg jutra krenuli su na sjever prema Cimarronu. Nekoliko dana bili su sa stadom neprekidno u pokretu. McGillenovi i oba Lanea očito su mislili da su se riješili progonitelja i da će ih ovdje uz stado najmanje tražiti. Prilično bezbrižno pomagali su goniti stado. Također su često bili zajedno s May i Roos.

Loreda, Sharp i Ivingstone obavljali su svoju dužnost predradnika, kao da se nikad prije nisu pobunili i htjeli svladati Reda Jessea.

Kad je stado stiglo do Cimarrona, morali su s njime neizostavno krenuti prema Dodge Cityju i skrenuti prema stazi za Kansas, ukoliko su htjeli prodati životinje. Ali taj smjer je ostao daleko na sjeveru. Cilj je bio Arkansas River. To je sad bilo jasno svakom jahaču i goniču.

Iduće noći napokon su naglo nestali McGillenovi, a s njima i oba Lanea. Red Jesse nije znao da li da se zbog tog raduje ili da žali. Naime, te je iste noći nestalo i nekoliko čuvara stada. Dezertirali su prema istoku, nadajući se vjerojatno da će prispjeti do Medicine Lodgea ili Dodge Cityja.

Red Jesse se našao pred teškom odlukom da li da sâm

goni odbjegle ili da to prepusti trojici svojih predradnika, kao što se već jednom dogodilo. No ovaj put nije imao što razmišljati.

Sâm se nije mogao udaljiti. Svoje je predradnike morao stalno nadzirati. Zbog toga nije ni njih mogao pustiti da odu. A da jaše s njima, bilo bi i opasno za njega, a ne bi stado imao tko upravljati.

Gorko je zaključio da ništa ne poduzme, ali da zato iduće noći bolje pripazi. A tako će jamačno postupiti i njegovi predradnici. Ili je njima drago što će preostali biti preslabi da to veliko krdo provedu prema sjeveru kroz zemlju Indijanaca i bizona?

Nema dana koji Red Jesse ne provede pojavljujući se posvuda među svojim ljudima koji tjeraju stoku, stražareći i nadzirući ih. Osjećao se usamljeniji nego ikad. Makar je sada znao da među svojim ljudima ima nekoliko prijatelja, koji čvrsto stoje uz njega — kao na primjer Chuck Kilkenney i Jack Golden, crni kuhar — ipak se osjećao usamljen i upućen sâm na sebe.

Izbjegavao je čak i logor s kolima McGillenova i Laneova roda, gdje se nalazila Roos. Nije htio tražiti utjehu kod Roos. Htio je vlastitim snagama nadvladati osjećaj gorčine i usamljenosti.

Ali popodne nije mogao izmaknuti Roos. Objahala je oko pola stada da ga nade, a to je bio put od nekoliko milja. Tražila ga je, to je odmah znao. Već nekoliko noći nije dolazio u logor gdje su bila kola rod-

bine. Roos je pred njim zaustavila konja.

Vrlo mu se svidjela, a svidjelo mu se i to kako sigurno i spretno sjedi u sedlu dok se vjetar poigrava njenom kosom a oči joj iskre.

— Zašto se sâm prepuštaš svojim brigama? — upita ga mirnim glasom, u kojem je bilo više molbe nego predbacivanja.

Dok je još razmišljao što da joj odgovori, ona nastavi:

— Ja sam tvoja žena. Zašto me ostavljaš pred vratima? Barem ti mogu pomoći da se ne osjećaš sâm ili misliš da to jednoj ženi ništa ne znači?

— Iduće noći ću vjerojatno morati ubijati — promrmlja on. — Više ne mogu dopustiti da mi jahači bježe. Budem li to i dalje trpio, nećemo prevesti goveda preko Arkansasa. Bez po muke mogla bi nas potući kakva banda kradljivaca stoke ili Indijanci. Tako, sada znaš moje brige. I što imaš od toga?

— Ti ćeš to već nekako srediti — reče ona. — Osim toga, ja ne vjerujem da će mnogo jahača dezertirati. Većina će ostati uz tebe. Svakim danom oni te više cijene. Ti si gazda, u tome je stvar. Iz tebe zrači nešto što imaju prave vođe. Ne brini! Sve i da ove noći pobjegne nekoliko jahača — to će biti posljednji.

Ona ga pogleda iznimno ozbiljno.

Onda pokaže prema malom jezeru, koje se razlilo od jednog potoka. Nekoliko skupina stabala uzdizalo se na malom poluotoku.

— Pokloni mi jedan sat — reče mu Roos. — Hajde da odja-

šemo do ovoga lijepog poluotoka i da jednom budemo posve sami. Mi smo već dugo u braku, pa ipak... Dalje nije govorila.

Sve je mogao sam pročitati u njenim očima.

Isprva nije htio. No onda je shvatio da mu ona želi pokloniti nešto što bi ga usrećilo. A htjela je i za sebe malo sreće. Željela je da se nađu nasamo kao muž i žena. Dosad nikad nisu bili sami. On se morao više brinuti za deset hiljada goveda nego za svoju ženu. Žena više nije htjela čekati.

I tako ga je pobijedila. I sâm je odjednom osjetio sve one silne želje koje je potiskivao u sebi, odgađajući ih za budućnost. Stremen uz stremen jahali su onamo. Tu i tamo kroz prašinu vidjeli bi kojega jahača.

*

Kad ju je otpratio u logor, gdje su bila njena kola, već je pala noć. Stado je mirovalo na širokoj ravnici između blagih brežuljaka. Dopratio ju je samo blizu kola. Preko kod vatre sve se činilo u redu. Vidio je May McGillen i vozače u svakodnevnom ophođenju.

— Do sutra, zelenooka — rekao je Roos i odjahao.

Polako i u krugu obilazio je stado koje je mirovalo. A onda je sreo nekoliko čuvara na straži i s njima razmijenio nekoliko riječi.

Jedan od stražara — a bio je to Blue Chip — reče mu:

— Nedavno se vratio sa sjevera jedan naš izvidnik. Bio je s one strane rijeke Arkansas.

Rekao je da sjeverno od Arkansasa ima milijun bizona.

— Može biti, premda ih nema milijun — promrmlja on i krene dalje. Zatim je došao u Laredov logor. Kako ga je već često zatekao, Laredo je stajao uz vatru i srkao vruću kavu. Kad je Red Jesse dojahao, podignuo je glavu i pogledao ga.

— Znam već — reče Laredo.

— Na moju stranu su raspoređeni pouzdani jahači. Ti ne dezertiraju. Ovaj put ću svakoga vratiti. Nadzirem ih svakog sata. Više im nikada udaljenost neće biti dovoljno velika.

Red Jesse kimne i sjaše. Kuhar mu naliže kave. Tako su stajali uz vatru jedan nasuprot drugome, promatrali se i pili vruć, jaki napitak.

Odjednom reče Laredo:

— Izdržat ću do Montane ako ikad dospijemo donde. Dajem ti svoju riječ da sada držim uz tebe. Moje su zamisli bile lude. Ti si sa mnom plemenito postupio kad su došli McGillenovi. Pridobio si me.

Red Jesse lagano kimne, iako je u srcu osjetio radost. Taj razbojnik u sedlu Laredo ipak ima osjećaja za ljudskost. Zapravo, Laredo sada postupao kao Chuck Kilkeny. Svi će oni pomalo doći k svijesti. Onda ću moći na njih računati, misli Red Jesse.

Sjetio se onoga što mu je Roos rekla na malome jezeru. Poljubila ga dok su ležali na travi ispod stabala. A onda mu je kazala:

— Onaj tko te bolje upozna, Jesse, mora te poštovati i voljeti. Promjena Chucka Kilkenyja dogodila se prirodno.

Jesse, prije nego što stignemo u Montanu, svi će jahači biti spremni da za tebe idu kroz vatru. Ja to znam. I ja te sada sve više volim.

On pogleda Lareda pa reče:

— Bez tebe ja ne bih uspio, ni bez tebe ne bez Sharpa i Ivingstonea. Drago mi je zbog toga.

— Oni misle kao i ja — odvratila Laredo. — Ti si nas pripitomio na plemenit način i pridobio na svoju stranu.

Kuhar, koji je na drugoj vatri u međuvremenu izvukao svoje nizozemske peći iz žara i otvorio ih, vikao je sada kroz logor da su gotovi odresci i da će baciti sve ako ne dođu po njih.

No ljudi koji su već krenuli da stanu u red pred kuharskim kolima ostali su stajati. Odjednom su se opet među njima stvorili McGillenovi i Laneovi. Ali nisu došli sami. Vodili su sa sobom četiri konja. Preko svakoga konja visjelo je svezano nepokretno tijelo.

— Dovedi smo Smitha, Scotta, Perrita i Nogalesa koji su prošle noći nestali — reče Sloan Lane oštro. — Koji od njih pripada tvojim ljudima, Laredo?

— Nogales — reče ovaj. — On je u ponoć stražario kod stada.

— Evo, sad ga imaš — reče Sloan Lane i baci uzde jednoga od konja prema Laredu.

— Nogales je mrtav. Pokopajte ga i napišite na jednu dasku da je ostavio na cjedilu svoje drugove i stado.

Nakon tih riječi Sloana Lanea McGillenovi i Laneovi htjeli su dalje krenuti s troji-

com mrtvaca. Tada će Jesse:

– Smith i Scott pripadaju Sharpovim goničima, a Perrit je jahao kod Ivingstonea. Jesu li zaista mrtvi?

– Sigurno, a što ti misliš? – vikne Patrick McGillen. – Mi smo svakome zaprijetili, još davno prije Šarene pustinje, što će se dogoditi onome tko napusti naše stado. Da, mrtvi su. I bit će mrtav svaki koji učini kao oni.

– Neće! – naglo uzvikne Red Jesse ostrim glasom. Krik mu se spontano oteo iz usta. – Ne, tako to ne ide – nastavi odlučno i gorko.

McGillenovi i Laneovi ukočili su se u sedlu. Pri odsjaju vatre vidjelo se čuđenje i nevjerica na njihovim ostrim, grubim i odvažnim licima.

– Što ti to govoriš, Jesse?

– Tko želi dezertirati, neka to uradi – reče Jesse mirno.

– Ja sam uvjeren da je takvih malo. Većina ljudi ostat će uz mene. Tih se nekoliko nevoljnika mogu odreći. Neću više lov na ljude! Prestanite! Vratite mi još samo jednog mrtvoga i ja ću ostaviti posao. Jeste li čuli? Sutra ću pitati svakoga pojedinca hoće li ostati sa mnom i hoće li sa mnom tjerati stoku do Montane. Jeste li me razumjeli?

– Ti, ludače! – reče Patrick McGillen. – Više ne možeš vidjeti mrtve? Ali mi možemo. Više se ne moraš brinuti. Sada ti momci znaju da ćemo ih mi negdje vani uloviti i vratiti – mrtve.

Nakon tih riječi odjahali su iz logora.

Tiho je. Sve su oči uprte u Reda Jessea. On rukom pri-

jede preko lica. Shvatio je da su McGillenovi i Laneovi postali hladnokrvne ubojice, kojima nije teško loviti i ubijati ljude. U isto vrijeme je on, Red Jesse, spoznao da većina ljudi drži uz njega, da ih je pridobio za sebe.

Onda reče muklo:

– Ljudi, ja sam shvatio da se vaša vjernost ne može zadobiti silom. Ako netko od vas sutra želi u Dodge City ili u Medicine Lodge, sâm ću ga odvesti tamo i zaštititi od McGillenovih. Želim dalje prema sjeveru goniti stado samo s onima koji su uz mene. Rekavši to, popne se u sedlo i odjaše u noć.

*

Te su noći opet nestali McGillenovi i Laneovi.

Kad je svanulo, iskopali su uz svaki logor goniča grobove da pokopaju onu četvoricu. Premda je Red Jesse u svakom logoru obećao da će ljude koji žele napustiti posao i odjahati, osobno otpratiti do Medicine Lodgea da ih zaštiti od McGillenovih i Laneovih, nijedan se nije javio da želi ići. Jesu li se silno bojali divljeg klana? Ili su strahovali da će ih ubiti usprkos zaštiti Reda Jessea? A možda uz njega i uz stado ostaju zato što ga vole, što su spoznali da je drukčiji nego divlji klan kojemu pripada?

Nije isključeno da su mnogi od njih sada željeli stići u Zlatnu zemlju Montane da tamo pokušaju sreću kao kopači. Kao goniči ovoga stada zaradit će dovoljno novaca, tako da se u Montani neće pojaviti bez pare u džepu.

Zacijelo je bilo i drugih razloga njihovu ponašanju. Neki

od njih možda se i nisu smjeli pojaviti u gradovima Kanzasa.

Lako će moći potjerati goveda preko prerije Kanzasa i preko Smoky Hill Rivera, ako ne nađu na krda bizona u stampedu. U takvom bi se krdu bizona utopilo deset tisuća goveda kao struja rijeke u velikom moru.

Tog dana je stado kasnije krenulo. Dan je prošao bez posebnih zbivanja. Pa ipak je to bio loš dan, jer su četiri groba ostala za njima.

*

Dva dana nakon toga prešli su rijeku Arkansas, a izvidnici, koje je Red Jesse poslao naprijed, vratili su se s viješću da silna krda bizona, koje su ugledali još prije četiri dana, još prekrivaju preriju između Arkansas Rivera i Smoky Hilla. Red Jesse se zabrinuo.

Moglo bi sve dobro proći pokušaju ili potjerati stoku između dvaju krda. Ali ako se bizoni iz bilo kojih razloga pokrenu, onda...

Taj problem nije tog istog dana ostao jedina briga Reda Jessea. Kad su zaustavili stado sa sjeverne strane rijeke, i kad su podigli logore, opet se pojavila vojna patrola.

I opet kapetan Banner zapovijeda patrolom. Ovaj put ima još dva savezna šerifa i njihovu potjeru, koja se sastoji od civila i mnogih indijanskih izvidnika. Svih zajedno ima više od stotinu jahača.

Kapetan je u pratnji obojice šerifa došao u veliki logor gdje su bila kola. Tamo je naišao na Reda Jessea, koji je već očeki-

vao taj posjet. Roos je stajala kraj njega.

Kad su kapetan i oba šerifa sjahali, došla je i May McGillen iz svojih kola. Za proteklih tjedana kosa joj je još više pobijedila. Postarala se. Obuzela ju je briga poput kakve razorne bolesti. Glasno je povikala:

— Da li još lovite moje sinove i moga brata? Još ih želite kazniti zato što su se u zemlji bez zakona oslanjali na vlastitu snagu? Ne bi li bilo bolje da napokon svoje vrijeme iskoristite za to da hvatate prave razbojnike?

— Mi hvatamo prave razbojnike i ubojice, gospodo — odgovori kapetan. — Prije tri dana ubijena su četiri čovjeka. Otkrili smo grobove. Naši su izvidnici doznali kako se to dogodilo.

Gledao je Reda Jessea.

— Vi imate sreću, gospodine, što imamo tako dobre izvidnike — reče. — Zato znamo da vi niste umiješani u ova četiri umorstva već da ste samo naredili da pokopaju mrtve koje su doveli McGillenovi i Laneovi. Gospodine, ja sam ovdje zato da po nalogu vlade zaplijenim ovo stado. Jer sada je jasno da vi ne kanite s njime ni u Dodge City niti u Abilene. Vi krećete prema sjeveru, a možda i preko Fort Laramieja dalje u zemlju Indijanaca. Takav rizik vlada neće dopustiti. Jer ovo stado je sve čime McGillenovi i Laneovi mogu nadoknaditi štetu razorenom gradu Dragon Cityju. Jeste li me razumjeli, gospodine Jesse McGillene?

Red Jesse lagano kimne. Znao je da je sada sve gotovo.

Vojsci ne mogu uteći. Bio je glup kad se tome nadao. Taj mršavi, kao čelik kruti kapetan, svih tih tjedana za kojih je slao patrole u potragu za McGillenovima i Laneovima, a i civilne su mu patrole pomagale pri tom, zacijelo ih je stalno držao pod nadzorom.

Tad se umiješa jedan od saveznih šerifa:

— Jesse McGillene — reče — ja znam da ste i vi jednom nosili zvijezdu. Mi smo čuli od vas da je ovaj divlji rod pridobio na svoju stranu, dajući vam svoju lijepu kćer i sestru za ženu. Možda ni ja na vašem mjestu ne bih drugačije postupio. Pa vidite, Jesse McGillene, moj kolega i ja smo povelili dovoljan broj jahača koji se razumiju u gonjenje stoke. Na sud i vlast sigurno će učiniti dobar dojam ako nam pomognete sa svojim jahačima.

— Ne — odmah reče Jesse.

— Tko je pomogao gospodi McGillen kad su njenog sina linčovali u Dragon Cityju? Ja još i sad mislim da u Dragon Cityju umorenog Ringa McGillena ne možete njegovoj majci nadoknaditi ni čistim zlatom. A ako ljudi iz Dragon Cityja žele odštetu, onda i gospoda McGillen ima pravo na to. Ja mislim da bi se onda sve uzvitalo. Pustite stado da prode, kapetane. Ograničite se na to da gonite muške pripadnike McGillenovih i Laneovih. Zar to nije dovoljno, kapetane?

— Ne — odvrati Banner. — Ja imam naredenja. A jedno od njih glasi: odvesti ovo stado na sigurno mjesto. Zar ćete mi

praviti neprilike, Jesse McGillen?

Red Jesse odmahne glavom.

A Roos reče:

— I ja sam McGillen. Ja vam kažem da nama ništa ne znači ako nam u ime vlade ukradete stado. — Okrene se prema Jesseu.

— Meni je pravo — reče — jer sad si ti slobodan. Ti si mojoj braći i Laneovima držao danu riječ dokle god si mogao. Naša si goveda preveo preko Mogollon Mesae i Šarene pustije. To je bilo više nego što se moglo očekivati. Ali sada si ti slobodan, Jesse. Riješen si svoga obećanja. Sada se samo radi o tebi, meni i mojoj majci. Moj rod će goniti i uskoro će doći kraj mojoj braći, mome ujaku i Royu. Sada dolazi novi početak, može biti novi početak. Možda će se sada zasnovati novi rod, tvoj rod, Jesse. Htjela bih biti tvoja suputnica, ona koju želiš. Hoćemo li dakle početi ispočetka, Jesse?

On se čudio. Onda je shvatio da ga ona želi spasiti.

Kada bi i dalje ostao vjeran riječi koju je dao McGillenovima, i kad ne bi htio dati stado, brzo bi došao u sukob sa zakonom jer bi ga smatrali pomoćnikom i sudrugom ubojica i bandita. A tada ga vojska ne bi štedjela. Na kraju krajeva, McGillenovi su uništili patrolu narednika Dunhilla. To vojska ne zaboravlja.

Roos se radije želi odreći goveda nego da njega izgubi. Ljubi ga više nego išta na ovom svijetu. Pa i njena je majka, čini se, to shvatila. Samo se okrenula i promatrala mladi par. U njenim se

očima pojavio iznenadujući izraz. Kimnula je Roos i Jesseu.

— Da — rekla je — važnije je da on ne propadne. Mi smo McGillenovi bili uvučeni u vražji krug, koji je nalik na vir. U njemu se moramo utopiti. Ti ostani s njime, izvan toga vira, Roos. Da, ti ispravno vidiš. Mi se moramo odreći stada ako želimo da on preživi i da za nas osnuje rod, novi rod, ispočetka... Kapetane, pobijedili ste.

Na kraju je pogledala kapetana i oba šerifa. Red Jesse je, suglasujući se, oborio glavu.

— Sutra ću vam zajedno sa svojim jahačima pomoći da potjerate krdo tamo kamo želite. Pokušat ću pred sudom zastupati interese McGillenovih.

Kapetan i oba šerifa još su ga neko vrijeme kritički promatrali. Onda kimnu i vrate se u logor.

Njihov je logor bio blizu logora za kola McGillenovih i nalazio se od svih logora najdalje od rijeke.

XII

Bila je gotovo ponoć kad je Red Jesse napokon obišao veliko stado porazgovorivši s ljudima u svakome od tri logora. Bez zaobilaženja iznosio im je činjenice.

Goničima su stvari išle na ruku. U Dodge Cityju vlada im je isplatila plaću, jer je to ulazilo u izvanredne troškove. Nešto lošije izgleda imali su Laredo, Sharp i Ivingstone, koji su računali da će na cilju u Montani dobiti veliku nagradu. Pošto su pomišljali i na to da

između sebe podijele utržak od prodaje goveda, u njima se dogodila velika promjena te su bili zadovoljni izgledom na nagradu za svoju vjernost i uspješno obavljen posao. A sada se čini da će se na kraju morati zadovoljiti plaćom predradnika.

Ali zato neće morati dalje goniti stoku kroz zemlju Indijana i bizona. Zbog toga su bili razočarani i utučeni, iako su vidjeli da Red Jesse nema drugog izlaza.

— McGillenovi su sami krivi — reče Laredo, izgovarajući ono što su svi mislili. — Da onda McGillenovi i Laneovi nisu potukli patrolu narednika Dunhilla, vojska se ne bi toliko trudila da ih uhvati i zaplijeni stado. Mi bismo tada imali bolje izgleda, mnogo bolje. Oni su sebi navukli na vrat neprijateljstvo vojske. To sada mi moramo platiti.

O svim tim razgovorima razmišljao je još jednom Red Jesse dok se vraćao u glavni logor.

Jedan mu je jahač dolazio u susret pjevajući poluglasno kao što običavaju čuvari stada:

— Zaspite, šarene teticе. Zaspite i sanjajte o crnome biku.

Kad mu se Red Jesse približio, jahač je ušutio. Bili su tako blizu jedan drugome da su se prepoznali u mraku.

No Jesse ga je već prije prepoznao po pjevanju.

— Jesi li lud, Pat? — upita odmah. — Zar ne znaš da...

— Mi znamo sve — prekine ga Patrick McGillen. — I ne pada nam na um da plavim trbusima prepustimo stado. Tražim te već čitavu vječnost

da te opomenem. Mi ćemo se, dakako, okoristiti ovom crnom noći. Natjerat ćemo goveda u stampedo i potjerati stoku prema sjeveru između krda bizona. Možda goveda projure između prije nego što bizoni krenu u stampedo. A onda neka nas traže plavi trbusi i civilne potjere. Možda na taj način stignemo do Wyominga. A tamo ćemo se, bude li potrebno, povezati i s Indijancima. Jesi li razumio?

— Točno — reče Jesse. — Shvatio sam sada da ste vi ludi. Bijesni ste kao vukovi nakon duge pucnjave. Ne, u to se ja neću upustiti!

— Hoćeš, šurjaće, hoćeš. Ja držim na tebe uperenu pušku sačmaricu. Njome ću te skinuti sa sedla ako mi se odmah ne zakuneš.

— Dalje nije stigao, jer je Red Jesse podbo svoga konja. Nasrnuo je njime na Patrickova konja. Htio je Patricka izbaciti sa sedla. Htio ga je savladati, jer je shvatio kako je taj divlji rod opasan. Posljednji mu je trenutak da se izvuče, inače će biti kriv zajedno s njima.

Ako goveda krenu u stampedo, bit će opet mrtvih. Pri tom će pregaziti čuvar, a možda jedan ili oba logora.

No Red Jesseu nije uspjelo oboriti Patricka. Nije dovoljno brzo navalio na njega.

Patrickova je puška odapela, pa iako se većina sačme zadržala u tijelu propetog konja, i Jesse je dobio nešto od tog naboja.

Dok se on bacio sa svoga konja da ne padne pod njega, dok je jadna životinja bolno i preplašeno njištala, tako da je

njeno glasanje odzvanjalo kao znak trubom, veliko je stado samo krenulo.

Do stampeda je došlo prije nego što, su željeli McGillenovi. Stoka je jurnula u drugom smjeru. Dogodila se velika nesreća. Patrick McGillen nije smio odapeti svoju pušku.

Taj pucanj, pomiješan s bolnim trubljenjem pogođenog konja, bio je dovoljan da plaši goveda što su mirovala.

Red Jesse, koji je ležao na tlu osjećajući s bolom da su ga pogodila tri zrna, čuo je kako stado uz tutanj kreće u stampedo. Onda je zadrhtalo tlo ispod njega.

Dok se uspravio, već je bio u oblaku prašine. Goveda su navalila prema sjeveru. Patricka McGillena više nije vidio.

Ali na sjeveroistoku se nalazio veliki logor s kolima McGillenovih, a pokraj njega vojnički logor i onaj civilne potjere. Red Jesse zaurla od straha, srdžbe i nemoći. Bojao se onog najgorega. A ništa nije mogao učiniti. Ranjen je i bez konja vani, u tami noći.

Stado tutnji u trku i jamačno će projuriti preko logora McGillenovih. A to Patrick McGillen zacijelo nije htio!

Morao je znati da bi prasak teške puške na sačmu mogao preplašiti stado, koje je već ionako bilo uznemireno, njušeći sa sjevera krda bizona. Pa ipak je pucao.

Premda je već ponoć prošla, May i Roos McGillen još su se zadržale uz vatru svog logora s kolima. Pile su kavu, utonule u prisilno čekanje, teško kao

kazna. Misli su im lutale u krugu, ali osim vlastitih želja i nada nije bilo ničega što bi im olakšalo čekanje.

— Podi spavati, majko — reče Ross.

No, May odmahne sijedom glavom.

— Ne mogu. — reče. — Previše sam nemirna. Nešto se zbiva vani u noći. Možda su blizu moji sinovi. Ili se ne mogu smiriti jer Jesse još jaše uokolo. Roos, voliš li ti njega mnogo?

Roos kimne bez riječi. May McGillen prijeđe rukom preko lica i tiho uzdahne.

— Djevojko, ja sam svoje mlađice uvijek malo više voljela — promrmlja. — Možda sam to činila zato što sam slutila da neće dobro završiti. Već i s tvojim ocem bilo je tako. Od onog dana kad smo ga našli na umoru, ja sam osjetila da će i moji sinovi bilo kada također umrijeti nasilnom smrću. I Ringa je to zadesilo. I kod Franka se obistinilo. A sada vojska goni preostale. Možda je moj brat morao biti drugačiji čovjek i njima bolji uzor.

Ali Sloan je također samo divlji jahač.

Ustala je s klupičice na kojoj je sjedila. Onda pogleda Roos.

— Ja ti želim s njime mnogo sreće, Roos. Odmah sam shvatila zbog čega se ti radije odričeš stoke. On će uz tvoju pomoć krenuti svojim putem. Vi ćete uspjeti u životu. A taj novi McGillenov rod koji će od vas poteći, bit će različit od ovoga sada. Bit će bolji.

Okrenula se u stranu.

— Hoćeš li u svoja kola, majko? — upita Roos, te tako-

der ustane i pride joj.

May je gledala svoju kćer. Podigla je ruku i pomilovala joj obraz.

— Ne, ja ću malo prohodati — reče. — Sjest ću na kamen uz potok. Jamčano će me umiriti jednoliko žuborenje vode.

Ona ode. Roos je htjela za njom. No znala je da njena majka želi biti sama. Uvijek je bilo tako. S jadom i brigama May bi prije obračunala kad bi bila sama. Nekako joj je to odgovaralo. Roos opet sjedne.

Kad će doći Jesse, mislila je. Htjela bih mu reći da se ne bojim nakon sloma McGillenovih početi s njime život otpočetka. A onda se ukočila.

Jer ono što je čula bilo je tako strašno da joj um isprva nije dopuštao da povjeruje u to. Već iduće sekunde bila je sigurna. Skočila je na noge. Njen glas je silno odjeknuo logorom i prestrašio usnule vozače.

— Stampedo! Stado se približava! Stampedo!

Više nije bilo sumnje. Divlja se nemam približava ričući iz tisuća grla i stvarajući grmljavinu četrdeset tisuća papaka.

Roos potrči zovući majku. Ali njen se glas više nije čuo kroz tutnjavu goveda i ono silno rikanje. Bilo je kao da se prolomio pakao.

Roos se nije brinula za ono što se događa u logoru. Znala je da je vriskom probudila vozače. Nije vidjela ni to da su i zaprežni konji iz obora ograđenoga konopcima pobjegli da izmaknu navali pomahnitalog stada koje prijeti rogovima i papcima.

Roos je tražila majku. Do po-

toka nije daleko, oko stotinu koraka.

No ona je u tih stotinu koraka morala izbjeći divljem stadu koje je mukalo. Uvidjela je da će stado navaliti na logor.

U opasnosti su se jednako našli i logori vojske i civilne potjere. Deset tisuća pomahnitalih životinja ostavlja iza sebe širok, sverazorni trag, sličan onome što ostaje iza tornada.

Kod vojske zaori truba. No njen zvuk slični na smiješno tanak glasić među svom onom tutnjavom i mukanjem. Gubi se među njima.

Roos zove majku, premda zna da to nema smisla u nastaloj galami. U početku se još čuo njen glas, ali sada je stado preblizu. Sve se gubi u grmljavini i mukanju.

Kad su prva goveda pognutih glava nasrnula preko potoka, pošto su projurila preko logora vojske i potjere, Roos je jedva izbjegla rogovima. Spasila se na jednoj stijeni od žutoga pješčanog kamena. Nije to bila velika izbočina, jedva veća od bizona. Uspuzala se na nju rukama i nogama, osjećajući kako podivljala goveda, jedno za drugim, nasrću na tu prepreku.

Ono što nije moglo podlokati vrijeme, dovršila su goveda. Premda su poneka posrtala, udarala o stijenu i ošamućena ostajala ležati, nove su životinje slijepo nasrtale. Svaki put bi se pri tom otkidao komad pješčane stijene. Otrgnuo bi se i zanjihao kao dio mosta za poplave, o koji udaraju iščupana stabla i sve ostalo što voda nosi.

Roos nije bila svjesna toga da još više zadnjim svojim snagama. Ispod stijene već je ležalo toliko ošamućenih goveda da je jedan bik skočio preko njihovih tijela na stijenu. On je gurnuo Roos glavom i bacio je natraške sa stijene, skočio preko nje u ravnicu i nestao među drugim govedima koja su se iza prepreke spajala kao dvije struje u jednu.

Tlo se treslo i tutnjalo.

A onda je buka polako prestala. Uskoro je prošlo još samo nekoliko zaostalih goveda. Užasna grmljavina četrdeset tisuća papaka udaljila se prema sjeveroistoku. Bivala je sve tiša i tiša. Na trenutak se činilo da opet jača, da se umnožava i približava. Ali to je približavanje bilo varka. Naime, nekoliko milja dalje prema sjeveroistoku velika krda bizona krenula su u stam-pedo. Tamo je sada u stam-pedu još sto tisuća bizona na četiri stotine tisuća kopita. Njih su uzbunili njihovi mali šareni rodaci.

Roos McGillen ustane te plaćući i teturajući duž potoka stane dozivati svoju majku.

Tek sada se nadaleko čuo njen glas, promukao od straha i dotadašnjih povika.

XIII

Svitao je novi dan kad se Red Jesse uspio napokon dovući do razorenog logora. Rane su mu još krvarile.

Goveda su bila nasrtala i na velika kola te ih djelomično oštetila. Posvuda su ležale mrtve životinje, a preživjeli vozači i konjušari pokušavaju

ustanoviti što je preostalo nakon razaranja.

Roos sjedi u stolici za njihanje, koju su joj donijeli iz prevrnutih kola i koja je čudom ostala cijela. Izgleda kao da je odsutna duhom i izgubljena. Isprva je ukočeno gledala u Jessea, koji se s mukom približavao. Činilo se da ga ne prepoznaje.

Tek kad se zaustavio pred njom, vratio joj se pogled iz dotadanje izgubljenosti i oči su joj opet pokazale znakove života. Prepoznala ga je napokon i uvidjela da je ranjen, da mu je potrebna pomoć.

Skočila je na noge.

— Oh, Jesse, Jesse, Jesse! — ponavljala je neprestano.

Posjela ga je u stolac za njihanje da može ispružiti svoje duge noge. Raskopčala mu je okrvavljenu košulju i vidjela tri rane od sačme.

— Zrna su još unutra — reče Jesse s mukom. — Moraš mi ih izvaditi, djevojko. Inače će me ubiti. Jesu li se svi ovdje spasil?

Ona ga pogleda.

— Ne — promrmlja — Mamu su uz potok pregazila goveda. Ništa nije od nje ostalo što bi se moglo sahraniti. Dospjela je pod stado.

Glas joj je postajao sve kreštaviji. Opet je zaplakala. Pala je na koljena pred Jessea, položila mu glavu na koljena i gorko plakala. On ju je pustio da plače neko vrijeme, jer je vjerovao da će joj plač pomoći.

Nakon jednoga sata Jesse je opet donekle bio u redu. Roos mu je izvadila sačmu iz tijela i

prelila mu rane alkoholom. Onda je zatvorila rane čvrstim flasterom, tako da se ne mogu tako lako otvoriti i iznova prokrvariti.

Jesse još sjedi napola ležeći u stolici za njihanje. Upravo je pio jaku crnu kavu kad je stigao kapetan Banner s oba šerifa. Sva tri čovjeka držala su se grubo i nepomirljivo.

— Vi ste ipak vodili stado — započe kapetan. — Vi ste odgovorni za stampedo, zar ne? Želite li možda znati koliko je vojnika i civila stradalo u stampedu i koliko ima ranjenih?

— Čime se možete opravdati? — upita jedan od dvojice saveznih šerifa.

Red Jesse je samo promatrao tu trojicu ljutih i nepomirljivih ljudi. No usta nije mogao pomaknuti. Nije se mogao sada ispričavati kao kakav krivac. Učinila je to Roos. Ona mu je prišla i rastvorila njegovu košulju tako da su svi mogli vidjeti zavijene rane:

— Moj brat Patrick oborio ~~ga~~ je indijanskom sačmom s konja kad ga je Jesse htio svladati kako bi spriječio stampedo. Moj brat Patrick je vlastitog šurjaka oborio sačmom s konja. Jeste li me razumjeli, kapetane? Jesse je htio spriječiti stampedo. Možda nije mogao vjerovati da će moj brat pucati. A da će krdo tada krenuti u stampedo, također se nije moglo sigurno znati. Nemojte mog muža činiti odgovornim za tu nesreću. Moju je vlastitu majku sinoć usmrtilo nadiruće stado. Svojim je pucnjem Patrick ubio rođenu majku. Razumijete li, kapetane?

Kapetan Banner je pogleda, zatim pogleda Jessea, a onda se okrene prema dvojici šerifa. Ali ni oni nisu ništa mogli reći. Samo su gutali bijes. Onda progovori kapetan:

— Oni postaju sve gori i šire oko sebe sve veću nevolju. Sada su potpuno bezobzirni i ludi. Izgubili su svaki osjećaj mjere. Ali sada ih zacijelo posljednji put lovimo. Sada ćemo ih sigurno uhvatiti.

On kimne Redu Jesseu.

— Ja vam vjerujem — reče.

— Vi ne pripadate tim divljacima. Vjerujem da ste htjeli zaustaviti svog rodaka.

Okrenuo se i krenuo odande. Oba su ga šerifa slijedila.

U međuvremenu su se u logoru sakupili goniči iz sva tri logora. S njima su Laredo, Ivingstone i Sharp.

Polako su se okupili ispred stolice za njihanje. Vidjeli su da je Jesse ranjen. Izdaleka su mogli čuti što je Roos govorila kapetanu i šerifima.

Sada su htjeli čuti od Reda Jessea što će biti dalje.

— Ako uspijemo uhvatiti tišuću goveda, vama je osigurana plaća — reče im Jesse. — Najprije valja isplatiti zarade goničima. Tek tada se može pred sudom razjasniti da li stanovnici Dragon cityja imaju pravo na odštetu. Zato hajde, krenite na posao i ulovite što više goveda. Laredo, ti ćeš zapovijedati.

— A ti? — upita Laredo. — Zar si zbilja tako teško ranjen da ne ideš s nama?

— Ne — reče Red Jesse. — Odjahat ću do McGillenovih da im kažem kako su ubili svoju majku.

— I ja ću s njime — doda Roos.

Prije osvita dana McGillenovi su se sastali na nekom brdu prekrivenom ogromnim stijenama od pješčanog kamena. Nisu imali razloga da budu veseli. Još u noći su ustanovili da stampedo nije krenuo u onom jedinom željenom smjeru.

Patrick im je objašnjavao kako je do toga došlo.

— On me napao — rekao je muklo — što sam mogao učiniti? Morao sam ga baciti iz sedla. A samo sam sačmaricom imao izgleda u borbi s njime. Morao sam okinuti. A ta prokleta goveda...

Zašutio je. Svi su šutjeli. Još su sjedili na konjima. Grmljavina silnog stampeda goveda i zatim potres koji su izazvala krda bizona priključujući se stampedu, već su odavno nestali negdje u daljini.

— Na što mi još čekamo? — upita Roy Lane. — Zar ste zaboravili da je vojska zajedno sa civilnom potjerom jedva milju daleko? Čekate li da svane?

— Zaveži, momče! — drekne Sloan Lane. — Začepi svoju smrdljivu gubicu i radije malo razmisli. U kojem je smjeru krenuo stampedo? A gdje je bio Mayin i Roosin logor? Gdje, ti, glupi ovne?!

Na kraju je Sloan Lane zaškrgutao zubima od jada.

Ali Roy reče:

— One su na vrijeme čule stampedo pa su se sklonule na sigurno mjesto. Možda su prevrnule kola, kad su navalila goveda, a tako čvrsta kola

ponedjeljkom

SPORT
VJESNIK

utorkom

● KULTURA ● VJESNIK ●

srijedom

delegatski
VJESNIK

četvrtkom

Hobi
VJESNIK
REKREACIJA

petkom

VJESNIK
radar

subotom

 sedam dana

i

NEDJELJNI
VJESNIK

moгу poslužiti kao brana. Sve zlo potječe od tih prokletih plavih trbuha i njihovih potjera. Oni će nas na kraju objesiti. Zato mi moramo što više njih poslati u smrt. Ili možda ne?

Nisu mu ništa odgovorili. Šutke su se ukočili u sedlima, gledajući neprestano prema onoj strani gdje je bio veliki logor s kolima. Tada je zašutio i Roy, čekajući kao i oni.

Posvuda s istoka širilo se sivkasto svjetlo svitanja, tjerajući noć prema zapadu. Sve je stvari na zemlji obavijala sivilom. Polako je i vidik postajao jasniji. S tog brda imali su dobar pogled na rijeku. Vidjeli su i ravnicu kojom su projurila goveda.

A onda su ugledali široke brazde. To su tragovi stampe. Vodili su preko logora vojnika i civila preko potoka i preko logora McGillenovih. Tri logora goniča, koje su momci podignuli oko stada, ostala su pošteđena.

Ben McGillen izvuče iz torbe na sedlu vojnički dalekozor, usmjeri ga i stane istraživati okolicu.

Nakon nekog vremena reče:

— Vidim Roos. Ona trči duž potoka. Sad kleči na tlu. Ljudi joj prilaze. To su naši vozači. Svi su kleknuli, Roos plače.

Kad je to izgovorio, upita Sloan:

— A tvoja majka? Gdje je tvoja majka? Vidiš li je gdje u logoru?

— Ne — reče Ben. Oči mu se ovlažiše. On im pruži dalekozor. Svaki je od njih pogledao. Ali nigdje nisu vidjeli May McGillen.

— Nebesa! — jaukne John

McGillen. — Da se nije što dogodilo našoj mami? Zašto Roos kleči tamo na zemlji? Zašto su kleknuli i vozači konjušari?

Nitko mu na to nije odgovorio. Samo su buljili u daljinu. Poslije su vidjeli kako se Red Jesse s mukom približava logoru.

Sve što se dolje odigravalo mogli su dobro vidjeti kroz oštru leću dalekozora, pa su vidjeli i dolazak kapetana sa dva savezna šerifa.

Kad su otišli vojnici i civilna potjera, i kad su izvidnici krenuli, tada su trojica McGillenovih i dvojica Lanea shvatili da moraju nestati. Ali još su oklijevali.

— Prokletstvo, zašto nigdje ne vidimo mamu? — divlje uzvikne Patrick.

Nisu mu odgovorili. I onda, kao da se želi opravdati, poviše:

— Što sam ja mogao uraditi kad me je naš šurjak napao? Ja sam s njime razborito razgovarao. Bio sam sretan što sam ga pronašao! Objasnio sam mu našu namjeru da stado nagnamo u stampedo...

Zakazao mu je glas. Tek pošto je nekoliko puta gutnuo, on nastavi:

— A onda me napao. Više nije bio na našoj strani. Morao sam pucati. Što mi je preostalo? Što?

I opet ništa nisu odgovorili. Ostavili su ga bez ijedne riječi u osjećanju vlastite krivnje. Patrick zatim strašno opsuje i podbode konja. Kao lud jahao je nizbrdo, ravno u logor gdje je bilo pet kola, a u kojem su se nalazili Roos i Red Jesse.

Pri tom je doviknuo svojoj braći, ujaku i bratiću:

— Ja ću to otkriti! Uskoro ću znati što se dogodilo s majkom.

Ben i John McGillen htjeli su krenuti za njime. Ali Sloan Lane oštro poviče:

— On jaše u smrt! Ako i vi želite to, onda samo požurite za njime!

To ih je dovelo pameti. Okrenuli su konje natrag. Onda su stali gledati za Patrickom McGillenom.

Pat je u divljem galopu jahao preko ravnice kroz koju je te noći projurilo stado. Jurio je ravno prema logoru. Tamo su ga, dakako, već opazili.

Goniči stoke koji su pod vodstvom svojih predradnika pojahali podijeljeni u tri skupine da skupe krdo i vojnici pod vodstvom kapetana, k tome još i članovi civilne potjere koji su upravo sjeli na konje, svi su oni vidjeli jahača. Sve im se više približavao.

No jahači i ljudi iz potjere nisu ga prepoznali. Vjerojatno nisu računali s time da bi im se jedan od progonjenih McGillenovih usudio tako otvoreno približiti.

Ali prepoznali su ga Laredo, Ivingstone, Sharp i mnogi goniči. Goniči su odjednom zastali. Već su otprilike sto koraka daleko od logora i upravo se žele rasporediti da krenu za stampedom. Sad su se zaustavili. I Ross je prepoznala svoga brata. Htjela mu je potrčati u susret i opomenuti ga. Ali znala je da bi time još više skrenula na njega pažnju vojnika i šerifa. Vozači i konjušari također su prepoznali Patricka McGillena. Šuteći su u

skupini stali iza Roos.

Red Jesse, koji je malo zadrijemao u stolici za njihanje, sad se trgnuo. Isprva je mislio da to sanja u groznici.

Onda je teškom mukom ustao i stao kraj Roos. Roos pogleda u stranu prema njemu.

— To je Pat — reče. — On bi morao znati da sada jaše u svoju propast. Zašto...

Zašutila je, jer je shvatila što to Patricka tjera u ludilo i u paniku.

I on je već na svom zapjenjenom konju stigao u logor. Mamuzama je razderao bokove jadoj životinji. Natjerao ju je u propanj prednjim nogama, a kopita stražnjih nogu pastuha zarivala su se u već izgaženu travu. Onda je zaustavio konja i divljački pogledao po logoru, tražeći neprestano nešto. Onda se okrenuo Roos:

— Gdje je mama? Reci mi, sestro, gdje je mama?

Roos pokaže prema potoku.

— Mama je sjedila uz potok, misleći na vas. Brinula se zbog vas. A onda je naišlo stado, brate...

Dalje nije stigla jer Patrick je jauknuo kao da ga je pogodio metak, okrenuo konja i odjurio iz logora. Ali nije se vratio svojoj braći ni ujaku, ni Royu, svome bratancu. Patrick McGillen je od silne boli i jada sišao s uma. Napao je odred vojnika.

Urlajući je naletio na njih, pucajući iz kolta. Ali prerano je počeo pucati. Njegovi meci nisu izdaleka mogli pogoditi cilj. Kolt mu je bio prazan prije nego što je stigao na udaljenost iz koje se može pucati.

Jedan narednik i tri vojnika, koji su izjahali njemu u susret po kapetanovoj zapovijedi, otvorili su paljbu na njega. Meci su ga zbacili s konja. Bio je mrtav prije nego što je pao na zemlju. Zatim su izvidnici čete krenuli njegovim tragom. Trag je iz logora McGillenovih vodio prema brdu, gdje su se preostala četiri jahača divljega klana sklonila među stijene i promatrala sve što se događa.

Oba savezna šerifa s nekoliko jahača svoje potjere još su brže slijedili izvidnike vojske.

Lov je počeo.

O tome kako su završila četvorica bjegunaca postoji zapis u dnevniku kapetana Bannera:

«... slijedio sam ih sa svojim odredom odlično obučenih izvidnika i saveznim šerifima. Njih je pratilo nekoliko jahača, jer su gonjeni imali osobito

brze konje. Nakon otprilike sedam milja čuo sam pucnjavu. Stigli su četvoricu gonjenih. Kad sam stigao sa svojim odredom na mjesto borbe, sve je već bilo gotovo.

John i Ben McGillen, Sloan Lane i njegov sin Roy bili su mrtvi. S divljim bijesom i do posljednjeg daha branili su se da ih ne uhvate. Pri tom su ubili dvojicu ljudi iz potjere, jednog izvidnika vojske i jednog šerifa.»

Red Jesea i McGillen godinu dana poslije stigli su s malim stadom goveda u Oregon. To je bilo vjerojatno prvo stado goveda koje je kroz područje Indijanaca prispjelo u Oregon. McGillenovih ima tamo još i danas.

Ali to su drukčiji ljudi. Nikad više nije bilo divljega klana McGillenovih.

KRAJ

U PRIPREMI:

Lee Hoffman:
OSVETA VELIKE ZEMLJE



U ODMORU  **MAGAZIN,** LJETO
U  **MAGAZIN-U ODMOR !** 144 stranice